



Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus priėmė JAV naujojo ambasadoriaus Lietuvai John A. Cloud skiriamuosius raštus.

www.president.lt

AR TARP LIETUVOS IR RUSIJOS VYKSTA NORMALUS TARPVYRIAUSYBINIS BENDRAVIMAS?

Vilnius, rugpjūčio 24 d. (ELTA). Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas paneigė, jog tarp Lietuvos ir Rusijos yra susidariusi įtempta situacija dėl naftos tiekimo “Mažeikių naftai” problemų.

“Mūsų vyriausybė tikrai nežiūri įtariai į Rusijos pusę. Vyksta normalus tarpvyriausybinių bendravimas”, - kalbėdamas per “Žinių radiją” teigė G. Kirkilas. Premjeras tvirtino, jog naftos tiekimas į Lietuvą vamzdynais yra nutrūkęs dėl techninių priežasčių.

Pasak G. Kirkilo, naftos rinkoje tikrai yra ir “Mažeikių nafta” ja sėkmingai apsirūpina alternatyviu keliu - per Būtingės terminalą. “Nėra jokių

problemų apsirūpinti nafta. Be to, mes turime daugiau alternatyvų - Klaipėdos terminalą, geležinkelius”, - sakė G. Kirkilas.

Premjeras neatmetė galimybės, jog šie alternatyvūs apsirūpinimo nafta keliai gali tapti pagrindiniais, “jeigu pasirodytų, kad ligšiolinis tiekimas vamzdynais yra toks nepatikimas”.

Paklaustas, ar nutrūkęs naftos tiekimas ir geležinkelių į Karaliaučių remonto darbai yra tik sutapimas, G. Kirkilas sakė, jog seniai buvo kalbama apie tai, kad geležinkelius reikia atnaujinti, o visi darbai vyksta pagal iš anksto nustatytą grafiką.

G. Kirkilo teigimu, prasidė-

jusios įvairios spekuliacijos dėl geležinkelių remonto parodo, jog ne vien Lietuva yra priklausoma nuo rusiškos naftos. “Tai parodo platų Lietuvos ir Rusijos santykių spektrą”, - teigė premjeras.

“Mes turime labai didelę prekybą su Rusija, Rusijos verslininkai daug investuoja Lietuvoje, Kaliningrado srityje dirba daugiau kaip 600 Lietuvos įmonių, tad abiejų valstybių santykiai yra labai platūs”, - pažymėjo G. Kirkilas.

Tuo tarpu jau aišku, kad ir rugsėjo mėnesį naftos tiekimas vamzdynais iš Rusijos į Mažeikius neatsinaujins. Tai bus jau antrasis mėnuo, kai nafta teks apsirūpinti kitu keliu.

JAV TIRS, AR IZRAELIS LIBANE NAUDOJO KASETINES BOMBAS

JAV Valstybės departamentas ištirs pranešimus, kad Izraelis Libane galbūt naudojo Amerikoje pagamintas raketas, apginkluotas kasetinėmis bombomis, pranešė dienraštis *The New York Times*.

Susitarimas su JAV numato tam tikrus šios rūšies ginkluotės apribojimus.

Laikraštis, remdamasis buvusiais ir dabartiniais JAV valdžios atstovais, rašo, jog ekspertai abejoja, ar tyrimas prives prie sankcijų Izraeliui, bet šie žingsniai padės JAV prezidentui George W. Bush sumažinti kritiką, pasigirstančią iš arabų šalių, kurios teigia, kad JAV remia Izraelio karines operacijas.

Savo tinklalapyje laikraštis

rašo, kad Valstybės departamento tarnyba, kontroliuojanti ginklų prekybą, pradėjo tyrimą po pranešimų, kad amerikiečių kasetinių bombų rasta Libano pietuose. Galbūt naudojant šios rūšies ginklą, žuvo daug taikių gyventojų.

Izraelis gina teisę naudoti kasetines bombas, sakydamas, kad naudoja jas griežtai pagal tarptautinius susitarimus. Izraelio valdžia nepatikslina, ar buvo naudojamos šios bombos Libane.

Laikraštis rašo, kad aštuntajame dešimtmetyje JAV pasirašė su Izraeliu susitarimą parduoti ir naudoti kasetines bombas. Naudoti šios rūšies ginklą numatoma tik kilus konfliktui su arabų šalių regu-

liariosiomis armijomis. Pasak *The New York Times*, pagal JAV ir Izraelio sutartį, toks ginklas gali būti naudojamas tik prieš armijos dalinius ir šaudant į griežtai karinius taikinius.

Buvęs Rusijos prezidentas

Boris Jelcin pataria Latvijai, kad siekdama pagerinti santykius su Rusija, ji pamirštų žodį "okupacija". Interviu, išspausdintame laikraštyje *Neatkariga*, jis pažymėjo, kad žurnalistai kaltina Rusiją net daugiau nei politikai. "Jūs kaltinate Rusiją Latvijos okupavimu. Ar iš viso jūs turite proto? "Ar apskritai galite žiūrėti į dalykus objektyviai? Kur tuo metu buvo Rusija? Rusijos nebuvo. Buvo Sovietų Sąjunga. Buvo tas monst-

DIPLOMATO MIRTIS

Vilnius, rugpjūčio 24 d. (LGITIC). Baltarusijoje, dalyvaujant Lietuvos teismo medicinos ekspertui, atlikta trečiadienio naktį neaiškiomis aplinkybėmis žuvusio saugumo karininko ir diplomato Vytauto Pociūno teismo medicinos ekspertizė. Baltarusių teigimu, smurto žymių ant kūno nerasta.

Kaip pranešė Lietuvos televizijos žinių tarnyba, Lietuvos diplomato žūtį tiriančių ir pomirtinę ekspertizę atlikusių Baltarusijos pareigūnų teigimu, Vytauto Pociūno mirties priežastis - kritimas iš didelio aukščio, o realiausia mirties tyrimo versija - nelaimingas atsitikimas.

Anot "Baltarusijos valstybės saugumo pareigūnu" pristačiusio asmens, realiausia tyrimo versija - nelaimingas atsitikimas. Anot baltarusių pareigūno, V.Pociūnas galėjo paslysti ir iškristi pro viešbučio "Inturist" kambario devintajame aukšte, kur gyveno, langą.

Lietuvos valstybės saugumo departamentas (VSD) tyrimo kol kas nekomentuoja.

"Mes kol kas tyrimo visiškai nekomentuojame", - sakė VSD atstovas spaudai Vytautas Mauskas.

VSD ir Generalinės prokuratūros pareigūnai pradėjo ikiteisminį tyrimą dėl Lietuvos diplomato mirties Breste aplinkybių nustatymo fakto. Ikiteisminiam tyrimui vadovauja ir jį organizuoja Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroras. Jis išvyko į Baltarusiją, buvo išsiųstas ir ekspertas.

Lietuvos generalinis prokuroras Algimantas Valantinas teisinės pagalbos prašymu kreipėsi į Baltarusijos generalinį prokurorą, prašydamas leisti V. Pociūno palaikų teismo mediciniame tyrime dalyvauti M. Romerio universiteto Teismo medicinos instituto ekspertui. Toks sutikimas buvo gautas ir teismo medicinos ekspertas dr. Paulius Petreikis išvyko į Brestą.

Lietuvos pareigūnai taip pat prašė baltarusių pateikti infor-

(Nukelta į 4 psl.)

BALTARUSIJOJE ŽUVUSIO LIETUVOS DIPLOMATO KŪNE – ĮDŪRIMO ŽYMĖ

Atlikus Baltarusijoje žuvusio Lietuvos saugumo pareigūno ir diplomato Vytauto Pociūno palaikų pakartotinę ekspertizę, ant kūno rastas įdūrimas, dėl kurio kilmės ekspertai kol kas nesutaria.

Tai, remdamasi neoficialiais šaltiniais, pranešė *LNK* televizijos žinių tarnyba.

Anot pranešimo, atlikus penktadienio naktį į Vilnių parvežto kūno tyrimą, rasta daug žaizdų, tačiau dėl įdūrimo kilmės ekspertai kol kas neskuba daryti išvadų. Neoficialiomis žiniomis, kol kas nepatvirtinti Baltarusijos teismo medicinos ekspertų teiginiai esą V.Pociūno kraujyje rasta 1,9 promilės alkoholio.

A.Valantinas po rugpjūčio 25 d. vykusio susitikimo su premjeru Gediminu Kirkilu žurnalistams teigė nenorintis komentuoti Baltarusijos ekspertų pateikiamo fakto, o lietuvių atlikti teismo medicininio tyrimo išvadų dar nėra. "Mes taip pat šioje byloje atliekame ikiteisminį tyrimą, yra iškelta baudžiamoji byla. Šiandien buvo atlikta teismo medi-

ras. Sovietinis komunistinis režimas, su kuriuo mes visi kovojome", - sakė jis.

omni.lt

cininis tyrimas, bandysime ieškoti atsakymų į tuos pačius klausimus, kuriuos ir Baltarusijos pareigūnai darė", - kalbėjo jis.

Lietuvos generalinis prokuroras teigia, kad nė vienos versijos dėl V.Pociūno mirties neatmeta.

Kai kurie politikai Lietuvoje neatmeta ir versijos, kad tai galėjo būti politinė žmogžudystė, kad patyręs Valstybės saugumo departamento karininkas galėjęs tapti Baltarusijos specialiųjų tarnybų auka.

Anot Baltarusijos valstybinės naujienų agentūros *BELTA* pranešimo, ekspertai smurto žymių ant V.Pociūno kūno neaptiko, jis žuvęs nuo sužalojimų, kuriuos patyrė nukritęs iš didelio aukščio.

V.Pociūną buvęs kolegos apibūdina kaip ypač retai ir saikingai vartojusį alkoholį.

Lietuvos generalinio konsulato Gardine ministras patarėjas, Lietuvos valstybės saugumo karininkas V.Pociūnas žuvo rugpjūčio 23 d. naktį Bresto mieste tarnybinės komandiruotės metu. Diplomato kūnas rastas prie viešbučio "Inturist" pastato. Įtariama, kad 48-erių V.Pociūnas iškrito per daugiaaukščio pastato langą.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

V. Adamkus susirūpino Kuršių nerijos ateitimi. Jis ketina teikti įstatymo pataisas, kurios nustatytų itin reiklias sąlygas, išduodant leidimus statyboms UNESCO saugomoje Kuršių nerijoje. Tai po prezidento susitikimo su aplinkos ministru sakė šalies atstovė spaudai Rita Grumadaitė.

Opozicine pasiskelbusi Naujoji sąjunga atsigręžė į teisėsaugos akiratin patekusią Darbo partiją (DP), nors dar visai neseniai socialliberalai teigė sunkiai įsivaizduojantys bendradarbiavimą su "darbiečiais" ir kaltino juos antivalstybiniais siekiais. Socialliberalų partijos ir frakcijos Seime vadovas Artūras Paulauskas rugpjūčio 25 d. buvo susitikęs su DP frakcijos Seime seniūnu Jonu Pinskumi ir aptarė idėją burtis į vadinamąjį centro bloką. Tai jau ne pirmas socialliberalų vado tokio turinio susitikimas su "darbiečių" vadovais.

Didžiausias Lietuvos dienraštis iššūkiu valstybei pavadino būtinybę ištirti mįslingą savo saugumo karininko Vytauto Pociūno žūtį kaimyninėje Baltarusijoje bei, neatskleidžiant tikrųjų valstybės paslapčių, kuo išsamiau paaiškinti visuomenei šios tragedijos aplinkybes ir priežastis. "Jokiais valstybės paslapties argumentais visuomenės noro žinoti tiesą šį kartą numaldyti nepavyks. Lietuvos žmonės privalo išgirsti, kieno auka Baltarusijoje tapo valstybei ištikimai tarnavęs pareigūnas", - penktadienį rašo *Lietuvos rytas*. Skiltyje, kuri paprastai atspindi redakcijos poziciją, pabrėžiama, kad "jei atmesime tikrai mažai tikėtiną nelaimingo atsitikimo versiją, V.Pociūno mirtis - kruvinas iššūkis mūsų valstybei. Valstybė, kaip ir kiekvienas doras jos pilietis, negalės jaustis saugiai, kol nebus aišku, kas mums metė tą iššūkį". Laikraštis primena, kad šiemet kovą savo bute Gardine rastas sumuštas Lenkijos konsulato darbuotojas. Diplomatas vėliau mirė taip ir neatgavęs sąmonės, jo mįslinga žūtis neištirta. Liepą baltarusių pareigūnai, nepaisant tarptautinių normų, atliko kratą Latvijos diplomato bute ir apkaltino pornografijos platinimu.

Vidaus reikalų ministras Raimondas Šukys nesusipratimu pavadino prezidento Valdo Adamkaus pasipiktinimą dėl Vyriausybės priimto nutarimo, kuriuo apskričių viršininkai už dalyvavimą renginiuose, darbą poilsio ir švenčių dienomis gaus trečdaliu didesnę atlygį, pranešė dienraštis *Respublika*. R. Šukio teigimu, alga apskričių viršininkams nėra keliamo: jiems nustatyti anksčiau galioję pareiginės algos priedai už darbą poilsio dienomis bei už darbą, viršijantį nustatytą darbo krūvį. Tai esą numato Valstybės tarnybos įstatymas.

Į Darbo partijos suvažiavimą prezidentą kvietė atvykti su "bilietu". Į rugpjūčio 26 d. vykusį Darbo partijos suvažiavimą "darbiečiai" kvietė atvykti ir prezidentą Valdą Adamkų, kurį anksčiau yra kaltinę kone autokratišku valdymu. Darbo partijos laikinosios pirmininkės Loretos Graužinienės atsiųstame kvietime šalies vadovui, be kita ko, prašoma, jog atvykdamas prezidentas turėtų su savimi ir jam atsiųstą kvietimą.

Seimo Teisės departamentas dar neturės vadovo. Seime vykęs konkursas Teisės departamento direktoriaus pareigoms užimti baigėsi be rezultatų. Jame vienintelis dalyvavęs kandidatas – teisės mokslų daktaras Viktoras Tiažkijus netapo šio departamento vadovu. Pasak paties Viktoro Tiažkijaus, jam pritrūko balų. Seimo Teisės departamento vadovo postas liko laisvas po to, kai iš jo gegužės pabaigoje atsistatydino į privilegijų skandalą įsivėlęs Kęstutis Virketis, tarnybiniu automobiliu vežiojęs šunį į mišką pasivaikščioti.

Lietuvos gyventojai patenkinti ilgalaisiais savaitgaliais. Daugiau nei pusė Lietuvos didžiųjų miestų gyventojų patenkinti ilgųjų savaitgalių praktika, kai vasaros metu tris kartus atsiranda net keturias dienas besitęsiančios išeiginės. Tai rodo savaitraščio *Veidas* užsakymu atliktas tyrimas, kurio metu apklausta 500 Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio gyventojų. Labiausiai ilgomis poilsio dienomis džiaugiasi jaunimas ir studentai - net 86 proc. Tačiau didėjant apklausiamųjų amžiui tolygiai gausėja ir nepatenkintų tokia praktika. Daugiausiai (beveik 33 proc.) nepatenkintųjų yra tarp 50-60 metų žmonių. Ilgalaisiais savaitgaliais nepatenkinti ir pensininkai bei bedarbiai.

Kai kuriems politikams abejojant dėl diplomato mirties aplinkybių ir pasiūlius pirmiausia tyrimą atlikti Saugumo departamente, šios institucijos atstovai neigia įtarimus, kad departamente buvo trintis. Departamento atstovas spaudai Vytautas Makauskas vadina nesusipratimu kalbas, kad Vytautas Pociūnas buvo ne savo noru išsiųstas į Baltarusiją.

Seimas neskuba atsikratyti savo maitintojų. Seimo kanceliarija uoliai stengiasi apsaugoti pagrindinius parlamento virėjus ir maitintojus - per tarnybinių privilegijų skandalą išgarsėjusią valstybės imonę "Greminta".

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras



Jungtinių Tautų Saugumo taryboje JAV Valstybės sekretorė Condoleezza Rice balsuoja už karo paliaubas Libane po to, kai su tokiu sprendimu sutiko Izraelis.

AP

“AMNESTY INTERNATIONAL” – IZRAELIS SĄMONINGAI ATAKAVO CIVILIUS

Žmogaus teisių gynimo grupė "Amnesty International" rugpjūčio 23 d. apkaltino Izraelį, jog jis sąmoningai atakavo civilinius objektus per karines operacijas prieš šiitų grupuotę "Hiz-bollah" Libane, ir pareiškė nuomonę, kad žydų valstybė gali būti kalta dėl karinių nusikaltimų.

"Amnesty" nuomone, Izraelis sąmoningai bombardavo ir apšaudė iš artilerijos maisto produktų parduotuves, blokažo kolonas su humanitarine pagalba ir ligonines, gadino komunikacijas, tarp jų elektrines ir vandens tiekimo įrenginius, kad priverstų žmones palikti savo namus. "Akivaizdu, kad didelio masto visuomeninių pastatų, energetikos sistemų, civilinių pastatų ir pramonės objektų sugriovimai buvo gerai apgalvota ir svarbi karinės operacijos dalis, o ne šalutiniai nuostoliai", - sakoma "Amnesty" pareiškimė.

Izraelis teigia, jog nesisaikė į civilinius objektus ir įspėjo taikius gyventojus, kad jie paliktų Pietų Libaną. Jis taip pat kaltina "Hizbollah" tuo, kad ji leido raketas iš teritorijų, kur gyvena taikūs gyventojai.

Organizacijos pareiškimė sakoma, kad Izraelis pažeidė draudimą rengti "padrikas ir nepamatuotai dideles atakas", taip pat "galėjo pažeisti kitus draudimus, tarp jų draudimą tiesiogiai atakuoti civilinius objektus. Šie pažeidimai yra kariniai nusikaltimai.

"Amnesty" paragino Jungtines Tautas pradėti nepriklausomą tarptautinių humanitarinių įstatymų pažeidimų tyrimą. Organizacijos nuomone, šiuos įstatymus pažeidinėjo abi šalys.

LRT

IZRAELIO ARMIJOS VADAS PRIPAŽINO KLAIDAS

Izraelio armijos generalinio štabo vadovas Dan Halutz pirmą kartą pripažino, kad per 34 dienas trukusią karinę kampaniją prieš Libano radikalią šiitų grupuotę "Hizbollah" buvo padaryta klaidų.

D.Halutz nusiuntė atvirą laišką Izraelio armijos kareiviams, kuriame sakoma, kad per karinius veiksmus išaiškėjo kai kurių trūkumų aprūpinimo, operatyvinėje ir vadovavimo srityse. "Mes turime nuodugnai išnagrinėti savo laimėjimus ir klaidas. Mes turime iš to pasimokyti profesiniu požiūriu, nes mums iškilę nauji sunkūs uždaviniai, - sakoma generalinio štabo vadovo laiške. - Šie išbandymai kelia mums - ir man, ir bet kuriam kareiviui - kelia susirūpinimą".

Pradėdamas karinę operaciją Izraelis siekė išlaisvinti savo du "Hizbollah" pagrobtus kareivius, taip pat visiškai sunaikinti šios grupuotės įtaką pietiniuose Libano rajonuose. Opozicijoje esantys Izraelio politikai teigia, kad nė vienas šių uždavinių nebuvo įvykdytas.

Izraelio gynybos ministerija jau sudarė komisiją, kuriai vadovaus buvęs gynybos ministras Amnon Lipkin-Shahak

ir kuri turės ištirti, kaip buvo vykdomi kariniai veiksmai Libane. Tačiau opozicija paragino surengti nepriklausomą tyrimą, kurį atliktų ne kariškių paskirti žmonės.

Manoma, kad artimiausiu metu Izraelio ministras pirmininkas Ehud Olmert nuspręs, ar bus sudaryta visavertė valstybinė komisija karo su "Hizbollah" aplinkybėms ištirti. Panaši institucija buvo sudaryta 1973 metais po Jom Kipur karo, taip pat po įsiveržimo į Libaną 1982 metais.

Karinės kampanijos prieš "Hizbollah" metu Izraelio kariuomenė apšaudė daugybę objektų Libano pietuose ir Beirute, taip pat užėmė kai kuriuos šalies pasienio rajonus.

116 Izraelio armijos kareivių buvo nukauti. Per "Hizbollah" surengtus apšaudymus, kai į Izraelio šiaurę buvo paleistos daugiau kaip 4 tūkst. raketų, žuvo 43 taikūs gyventojai.

D.Halutz neseniai susilaukė griežtos kritikos, kai paaiškėjo, kad jis pardavė savo akcijas likus kelioms valandoms iki karinių veiksmų Libane pradžios. Pats generalinio štabo vadovas mano, kad jokių įstatymų nepažeidė.

Delfi

SVARSTOMI TAIKDARIŲ SIUNTIMO Į LIBANĄ REIKALAI

Europos Sąjungos užsienio reikalų ministrai skubiamame posėdyje svarsto padėti Artimuosiuose Rytuose ir ypač situaciją Libane. Įsivyravus trapioms paliauboms tarp Izraelio ir Libano "Hezbollah" grupuotės, svarbu ir toliau sulaukyti abi puses nuo žudynių. Į Briuselį su ministrais susitikti ir paraginti Europos Sąjungą imtis ryžtingesnių žingsnių, vykdant Jungtinių Tautų rezo-

liuciją, atvyko ir JT generalinis sekretorius Kofi Anan.

Tuo tarpu Belgijos premjeras Gi Verhofstad patvirtino, jog siųs į Libaną iki keturių šimtų karių, Šiaurės šalys kalba apie maždaug 800 karių Šiaurės batalioną. Be Italijos, kuri ketina pasiųsti tris tūkstančius karių, savo kontingentą iki dviejų tūkstančių žada padidinti ir Prancūzija.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, *Pirmininkas / President*

Vytautas Radžius, *Redaktorius / Editor*

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

TA PATI NETIESA, KAIP IR PRIEŠ 66 METUS

Rusijos informacijos agentūra “Regnum” pranešė, kad išleistas archyvinis dokumentų rinkinys “Lietuvos tragedija: 1941-1944”. Knygą rusų kalba išleido Maskvos leidykla “Europa”. Pažymima, kad tai “Archyvinis dokumentų rinkinys apie lietuvių kolaborantų nusikaltimus Antrojo pasaulinio karo metais”.

Knygos išangoje rašoma, kad Lietuva nacių okupacijos metais buvo tapusi “mirties fabriku” ir tai turėtų paaiškinti ne istorikai, bet psichiatrai ir psichoanalitikai. “Regnum” rašo, jog knygoje esą pirmą kartą skelbiami dokumentai apie nacistų “mirties fabriką” Paneriuose ir kitose Lietuvos vietose. Teigiama, kad dokumentai atskleidžia, kokį vaidmenį vykdant šiuos nusikaltimus atliko hitlerininkų pusėje dirbę Lietuvos gyventojai. Pratarmėje klausiama, ką sovietų valdžia per vienus metus, nuo 1940 metų iki 1941-ųjų galėjo padaryti, kad sugebėjo užsitraukti tokią neapykantą, kad vokiečiams atėjus pradėtos skerdynės. “Tai, kas vyko Lietuvoje, negalima paaiškinti jokia logika, nes buvo naikinami ne tik neapkenčiami sovietiniai ir partiniai darbuotojai ir kariškiai, “kalti” dėl to, kad steigė sovietų valdžią Lietuvoje, ne tik žydai, bet ir lenkai, dvasiškiai, ligoniai, seniai ir kūdikiai... Lietuva pavirto ‘mirties fabriku’ ir aiškinti priežastis turėtų psichiatrai”, - rašo pratarmėje nepasirašęs autorius. Tačiau neklausama, kokį žiaurų vaidmenį per tuos metus atliko rusiškieji komunistai.

Išangoje taip pat rašoma, kad partinių ideologų nenoras sovietiniais metais Lietuvoje liesti nacistų talkininkų pikty darbų temą “lėmė tai, kad nuo 1990 metų pradžios Lietuvoje kilusioje tautiškumo bangoje buvo galima įžiūrėti aiškius rusofobijos ir antisemitizmo požymius. Atrodė, kad viskas gali pasikartoti iš naujo”. Internetu nurodoma, kad leidyklą “Europa” įsteigė 2005 metais Rusų institutas ir informacijos agentūra “Regnum”. Leidyklos tikslas – ugdyti politinį švietimą, stiprinti Rusijos kaip europietiškos valstybės politinę sistemą ir panašius jos institutus. Šiomet ta pati leidykla išleido ir Latvijos “istorijai” skirtą 344 puslapių knygą, pavadintą “Latvija po nacizmo jungu: archyvinis dokumentų rinkinys”.

Daugelis lietuvių žino, kaip 1940 m. birželį Sovietų Sąjunga, Rusijai vadovaujant, įsiveržė į ją su kariuomene ir mūsų kraštą ir tuoj pradėjo vykdyti okupacinius veiksmus, areštuodami žmones, uždarydami organizacijas, pastatydami marionetinę valdžią. Naktį iš liepos 11 į 12 d. Lietuvoje buvo suimta maždaug 2,000 Nepriklausomos Lietuvos visuomenės veikėjų, inteligentų, ministrų, valstybės tarnautojų ir tuoj jie išvežti į Butyrkų, Liubiankos kalėjimus. Liepos 21 d. buvo suorganizuotas falsifikuotas “liaudies seimas” Operos teatre, Kaune. 20-ties narių paskirta delegacija išvežė į Maskvą melu pagrįstą prašymą būti Lietuvos sovietine respublika ir parvežė 50 metų okupaciją. Kodėl dabar Rusija, kaip Stalino laikais, perrašinėja istoriją? Baisu, kai istoriniais prasimanymais užsiima valstybė, pajungdama administracinę įstaigą. Rusijos vadovėliuose vėl sugrąžinta sovietinė tradicija – Rusija jau Kaukazo tautų “gelbėtoja”, o Stalinas – Europos išvaduotojas. Mūsų europarlamentaras prof. Vytautas Landsbergis neseniai įspėjo, kad teks kovoti su milžiniška rusų neteisinga propaganda ir nenoru pripažinti Baltijos valstybių okupacijos, nors prez. B. Jelcin vyriausybė buvo jau pripažinusi. **S. Tūbėnas**

“NEKALTŲ CIVILIŲ” KLAUSIMAS

Karo Viduriniuose Rytuose pranešimuose vėl iškyla “nekaltų civilių” aukų minėjimai. “Nekaltų civilių” klausukas jau seniai yra įstrigęs, tikiuosi, ne vien mano mąstymuose apie valstybių piliečių atsakomybę už valstybių politiką. Tas klausimas dažnai svarstomas ir kalbose bei rašiniuose apie Nepriklausomos Lietuvos balsuotojus valdžios rinkimų metu.

Bendrai paėmus visas reikalus susiglaudžia į klausimą: **ar visi civiliai būna karų, revoliucijų, civilinių karų ir kitų žmogaus sukeltų negandų “nekaltos aukos”?**

Jei taip, tada prašosi kitas klausimas: kuo būna “kalti” kario uniforma aprenkti jaunuoliai, kuriuos “nekaltų civilių” išrinkta ar per civilių politinį apsileidimą ar savimeilę valdžią užgrobusi vyriausybė siunčia žudyti ir mirti? Nejaugi kautynėse atsidūrę kariai yra “kalti” už tai, kad civiliai neat-sakingai ar asmeniškais sumetimais kryptingai balsavo ar (dar blogiau!) net nedalyvavo valdžios rinkimuose. (Tuo, žinoma, gali būti nusikaltę ir teisę balsuoti turėję kariai.)

Tai, žinoma, galioja ne tik Izraeliui ir Libanui bet ir Lietuvai. Dėl to čia ir pateikiamas skaitytojų svarstymui “nekaltų civilių” klausimas.

Valstybėse, kuriose vyrauja savivalda, atseit – žodžio, spaudos, tikėjimo ir laisvo balsavimo teisė, tikroji valdžia yra piliečių – balsuotojų rankose. Jie

yra “valdžia”, piliečiai, net nebalsuodami, išrenka jų interesus atstovauti ir teisėms ginti atstovus: parlamentą ir valstybės vadovą. Pasaulyje nebėra “demokratijų” tikrąja prasme, kur įvairūs, net smulkiausi, reikalai būtų tvarkomi visuotiniuose piliečių susirinkimuose. Deja, sąmyšį dažnai kelia savi-valda, piliečių laisvą pasirinkimą savos valstybės valdymo būdą, vadinimas neaiškia “demokratija”. Todėl, kaip matėme, tuo terminu dangstėsi ir tebesidangsto net komunistinės diktatūros.

Grįžkime prie “nekaltų civilių” klausimo. Aišku, kad tik totalinės diktatūros atvejais, kur kad ir vyksta teatraliniai, kaip 1940 m. “Liaudies Seimo”, rinkimai, balsuotojai nėra atsakingi už vyriausybės politiką ir veiksmus. Išeitų, kad savivaldoje nė vienas psichiniai sveikas, “juodą nuo balto” atskirias ir teisę balsuoti turis pilietis negali save vadinti “nekaltu civiliu” karinių konfliktų metu.

Už Antrąjį pasaulinį karą, pavyzdžiui, be nacių ir komunistų, gal kalčiausi buvo valstybių, kaip Anglija ir Prancūzija, pacifistai. Jie, lyg kokie okupantai, nuginklavo savas valstybes. Tuo jie paskatino Staliną ir Hitlerį kruvinai karinių avantiūrų serijai. O po to jie rėkė esą “nekalti civiliai”.

O ir vokiečiai “nekalti civiliai” laisvuose rinkimuose išsirinko Adolfą Hitlerį ir po to džiūgavo, kai vokiečių raketos

žudė “nekaltus civilius” anglus. Tačiau kai anglų ir amerikiečių bombos pradėjo kristi ant Vokietijos miestų, “totalinio karo” šūkiu pagarsėję vokiečiai tapo “nekaltais civiliais”. Gal vienišeliai tikrai nekalti civiliai buvo tokie, kaip kietų okupacijų metais pasaulio įvykių paveikti negalėję lietuviai.

Tačiau ne apie tokius “nekaltus civilius” čia kalbama. Supaprastinus, šių dienų Lietuvoje yra gausu negerovėmis Lietuvoje besiskundžiančių tautiečių. **Daugelis jų, tikriausiai – dauguma, nė piršto nėra pajudinę ką nors nuveikti, kad Lietuvoje reikalai gerėtų.** Tokie gal ne tik nė vieno kaimyno nėra pakalbinę, kad nebalsuotų už brazauskiją ir už Archangelsko partiją, bet ir patys, ko gero, už tuos elementus balsavo.

Tačiau moderniaisiais laikais patys kalčiausi “civiliai” visose tautose, buvo ir yra savo “killingumas įpareigoja” priedermės nevykdę inteligentai bei intelektualai. Jie yra ir mūsų dienų Lietuvos “bajorai”, o lindi krūmuose ir tyli, lyg būtų kumčiai. Anų dienų bajorai prašvilpė Lietuvą. Žiūrėkime, kad dabartiniai “bajorai” neprąšvilptų Antrosios Lietuvos Respublikos. Raginkime juos, bakštykime juos privačiai ir spaudoje, kad įsikištų į politiką ir į visuomenės politinį švietimą.

Tai yra jų, kaip šių dienų tautos “bajorų”, pareiga.

Vilius Bražėnas

"PKN ORLEN" PRAŠYS ES PAGALBOS

Kaip žurnalui "Forbes" sakė didžiausios Lenkijos naftos bendrovės "PKN Orlen" vadovas, kompanija ketina prašyti Europos Sąjungos pagalbos, susijusios su naftos tiekimu į jos perkamą "Mažeikių naftą", jei šiuo metu nutrūkusio tiekimo priežastys yra politinės, praneša finansinių naujienų agentūra "Bloomberg".

Bendrovės vadovas Igoris Chalupecas interviu "Forbes" sakė, "PKN Orlen" vis dar tiki-si, kad Rusijos bendrovė "Transneft" pataisys naftotiekį į "Mažeikių naftą", vienintelę naftos perdirbimo gamyklą Baltijos šalyse, kurią "PKN Orlen" perka už 2,34 mlrd. JAV

dolerių.

Bendrovės vadovas paži-mėjo, kad jei "Transneft" greitai nepataisys naftotiekio, bus didesnė tikimybė, kad tai bus dėl politinių, o ne dėl verslo prie-žasčių. Tokiu atveju "PKN Orlen" prašytų Lenkijos vyriausybės iškelti klausimą ES, kuris savo ruožtu būtų tiesiogiai susijęs su bloko energetikos politika Rusijos atžvilgiu.

Bet Lietuvos ministras pir-mininkas Gediminas Kirkilas sakė, kad "Mažeikių nafta" žaliavinės naftos galėtų gauti ir kitais būdais, jei "Transneft" uždarytų naftotiekį. "Mažeikių nafta" svarsto galimybę per "Klaipėdos naftos" terminalą ir

geležinkeliu importuoti dar naftos žaliavos, kuri papildys per Būtingės terminalą gauna-mą naftą. "Aš netgi manyčiau, kad ateityje šie alternatyvūs tie-kimo būdai taps pagrindiniais, jei mūsų ligšiolinis naftotiekio prižiūrėtojas bus toks nepatiki-mas", – teigė premjeras.

Rugpjūčio 16 d. Rusijos bendrovė "Transneft" pranešė, kad gali uždaryti 42 metų senu-mo naftotiekį "Družba-1", ku-riuo po avarijos liepos pabaigo-je buvo nustota tiekti nafta. Re-miantis preliminariais "Trans-neft" eksporto tvarkaraščiais, pateiktais šią savaitę, rugsėjį, jau antrą mėnesį, nafta dar nebus tiekiama į Lietuvą. **LRT**

RUSIJOS-ČEČENIJOS KARO VETERANAI KOVOJA UŽ IZRAELĮ

Iš Rusijos kilę izraeliečiai, kariavę šios šalies kariuomenė-jė Čečėnijoje, dabar Libano pie-tuose tarnauja snaiperiais Izra-elio armijoje, rašo populiariausias Izraelio dienraštis "Yedioth Ahronoth".

Snaiperiai, kurių amžius yra nuo 35-erių iki 40-ties metų, a-tvyko į Izraelį paskutinį XX amžiaus dešimtmetį keliomis žy-dų emigracijos bangomis. Jie

buvo įtraukti į puolamąją ope-raciją, kurią Izraelis pradėjo Li-bane prieš keturias savaites, šie snaiperiai dislokuoti Bint Džu-beilio rajone. Armijos atstovas sakė AFP korespondentui, kad

"per pastarąją parą Bint Džu-beilio rajone nukauta daugiau kaip 20 "Hizbollah" kovotojų", bet nepaaiškino, kokiomis ap-linkybėmis tai buvo padaryta.

omni.lt

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais

9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

(Atkelta iš 1 psl.)

DIPLOMATO...

maciją apie nustatytas įvykio aplinkybes, teismo medicininio tyrimo akto ir kitų dokumentų kopijas.

Buvo apklausiami su V. Pociūnu Breste buvę kiti Lietuvos konsulato Gardine darbuotojai. Anot A. Kliunkos, lietuviai negali patys atlikti tyrimo veiksmų Baltarusijoje ir gali dalyvauti šios šalies pareigūnų atliekamuose veiksmuose tik esant sutikimui iš jų pusės. Anot A. Kliunkos, gali būti sprendžiama dėl papildomos VSD pareigūno kūno ekspertizės Lietuvoje.

A. Kliunka nenorėjo komentuoti, kaip Lietuvos Generalinei prokuratūrai sekasi bendradarbiauti su Baltarusija tiriant rezonansines bylas, tačiau Generalinės prokuratūros Tarpautinių ryšių ir teisinės pagalbos skyriaus vyriausioji prokurorė Laima Čekelienė teigė, jog bendradarbiaujant su Baltarusija dažniausiai randama bendra kalba.

Kaip pranešė VSD, šiuo metu Breste jau dirba vienas Lietuvos pareigūnas, artimiausiu metu išvyks dar trys. "Šį atvejį tiriamo labai dėmesingai ir atsakingai. Tai – neeilinis atvejis Lietuvos istorijoje, bus dėmesys skiriamas iš abiejų institucijų – Užsienio reikalų ministerijos ir VSD", - teigė užsienio reikalų ministras.

Premjeras Gediminas Kirilas tvirtina, kad Baltarusijos teisėsauga bendradarbiauja ir "nieko neslepia" tiriant čia žuvusio Lietuvos diplomato, valstybės saugumo karininko Vytauto Pociūno mirties aplinkybes. "Valstybinis tyrimas jau vyksta. Labai svarbu tai, kad Baltarusijos teisėsauga bendradarbiauja. Mūsų ekspertai yra nuvykę, ir pats svar-

REIKIA PRADĖTI NUO SAVĖS

Politikams ir žiniasklaidai saugumo karininko Vytauto Pociūno žūtį įvardijant kaip didžiausią iššūkį, mestą valstybei, Lietuvos teisėsauga ėmėsi tirti visas karininko mirties versijas. Europarlamentaras Vytautas Landsbergis sako, kad tiriant V. Pociūno mirties priežastis pirmiausia reikia pradėti nuo padėties Valstybės saugumo departamente tyrimo.

Europarlamentaras V. Landsbergis klausia, kodėl V. Pociūnas buvo pašalintas iš departamento, kodėl jis prašėsi į menkesnes pareigas Gardinė? Europarlamentaro teigimu, mįslingos saugumo karininko mirties aplinkybės bus ištirtos, jeigu Lietuvos valdžia – ir aukščiausioji valdžia –parodys sąžiningumą.

LRT

Baltarusijoje žuvęs Lietuvos diplomatas V.Pociūnas

biausias dalykas, kad nieko neslepia. Neraminančios informacijos aplinkui yra, tačiau aš tikiuosi, kad jeigu Baltarusijos teisėsauga, mūsų ekspertai, diplomatai bendradarbiaus, mes šitą tiesą surasime, ir duosime visus atsakymus", - interviu "Žinių radijui" sakė premjeras. Anot jo, Vyriausybė, Užsienio reikalų ministerija, Valstybės saugumo departamentas, Generalinė prokuratūra sutelks visas įmanomas pajėgas, kad šis įvykis būtų ištirtas iki galo.

Kaip sakė Valstybės saugumo departamento atstovas spaudai Vytautas Makauskas, VSD darbuotojas V.Pociūnas buvo oficialiai deleguotas į pareigas URM atstovybėje. Paprastai saugumo darbuotojai užtikrina diplomatinės atstovybės informacinę apsaugą, yra atsakingi už atstovybės imunitetą. Iki paskyrimo į Gardiną V.Pociūnas vadovavo VSD valdybai.

Lietuvos saugumo karininko kūnas rastas prie viešbučio "Inturist". Įtariama, kad 48-erių metų V.Pociūnas iškrito per daugiaaukščio pastato langą. Jis buvo Lietuvos televizijos žurnalistės Liudvikos Pociūnienės vyras. Jie augino keturis vaikus, jauniausiai dukrai – vos 13 metų.

Tragiška atomazga

Pasak dienraščio "Lietuvos rytas", pažinojusieji V.Pociūną iškart atmetė savižudybės ar nelaimingo atvejo versijas. Manoma, jog patyręs Valstybės saugumo departamento karininkas galėjo tapti Baltarusijos specialiųjų tarnybų auka.

"Lietuvos rytas" prkalbino šio viešbučio darbuotojus, kurie budėjos antradienio vakarą ir matė V.Pociūną paskutinėmis jo gyvenimo valandomis. Anot jų, po priėmimo Ukrainos konsulate V.Pociūnas su dviem lietuviškai kalbančiais vyrais apie 22 valandą grįžo į savo kambarį. Viešbučio tarnautojai "Lietuvos rytui" teigė, kad svečiai neatrodė išgėrę.

Pasak "Kauno dienos", V. Pociūnas antradienį vakare kartu su keliais Baltarusijoje reziduojančiais Lietuvos ir nemažai kitų šalių diplomatų dalyvavo

furšete, kurį surengė Breste įsikūręs Ukrainos generalinis konsulas. Šis priėmimas, surengtas Ukrainos 15-ųjų nepriklausomybės paskelbimo metinių proga, ir buvo lemtingos V.Pociūno tarnybinės komandiruotės tikslas.

Viešbučio darbuotojų žiniomis, kartu su V.Pociūnu buvo dar vienas Lietuvos generalinio konsulato darbuotojas bei juos vežęs vairuotojas. Baltarusijos dienraščio "Večernyj Brest" žiniomis, kartu su V.Pociūnu grįžo taip pat priėmimo dalyvavęs URM Politikos planavimo skyriaus vedėjas Dainius Trinkūnas. Pusvalandį pasėdėjusi kompanija išsiskirstė. Du vyriškai išėjo iš kambario, o likęs vienas V.Pociūnas nutarė padirbėti – lange dar ilgokai degė šviesa. Apie antrą valandą nakties viešbučio saugumo tarnybos darbuotojai išgirdo duslų smūgį. Jie apžiūrėjo viešbučio teritoriją, bet nieko įtartina nepamatė. V.Pociūno kūną aptiko vakar ryte į darbą atėję statybininkai.

Ryte įžengę į V.Pociūno kambarį viešbučio darbuotojai rado pusės litro brendžio butelį. Gėrimo buvo likę apie šimtą gramų. Šalia stovėjo trys plastikiniai indeliai su nebaigtu gerti brendžiu. Beje, V.Pociūną gerai pažįstantys žmonės tvirtina, kad vyras išvis vengė alkoholinių gėrimų.

Viešbučio darbuotojai "Lietuvos rytui" sakė žinoję, kad įsikūrę asmenys yra Lietuvos diplomatai. Atvykę jie pateikė diplomatinius pasus. Svečiai buvo apgyvendinti skirtinguose kambariuose devintame viešbučio aukšte. V.Pociūnui teko 909-asis numeris. Anot darbuotojų, viešbutyje vyrai planavo praleisti tik vieną naktį – jau kitą rytą jie ketino grįžti į Gardiną.

Ministras negalys kalbėti

Užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas trečiadienį Vyriausybėje per žurnalistus išreiškė užuojautą žuvusio artimiesiems ir giminėms.

"Mano ambasadoriavimo Minske metu V. Pociūnas pradėjo dirbti ir aš gerai jį pažįstu. Pareigingas, darbštus, sąžiningas tarnautojas", - kalbėjo ministras. "Apgailėstauju, kad šiame etape galiu pasakyti tik tiek, kad vyksta tyrimas. Tai – labai rimtas atvejis, ir bet kokie spėliojimai šiuo metu būtų žalingi ir kenksmingi Lietuvos interesams", - teigė P. Vaitiekūnas. Jis teigė įvykio aplinkybes žinąs, bet nenorįs ir negalįs komentuoti, kol tyrimas nebus baigtas. P. Vaitiekūnas atsisakė atskleisti preliminarious duomenis – ar V. Pociūno žūtis buvo nelaimingas atsitikimas, ar mirtis buvo tyčinė. Tačiau esą tiriamos visos versijos.



Iškilingas Medininkų tragedijos 15-ųjų metinių minėjimas Medininkų pasienio poste prie Medininkų aukų memorialo. Prie mikrofono vienintelis likęs gyvas Medininkų tragedijos liudininkas Tomas Šernas.

www.lrs.lt**Reikalauja valstybinio tyrimo**

Opozicinės Tėvynės sąjungos vadovas, Seimo opozicijos vadovas Andrius Kubilius mano, jog Lietuvos teisėsauga turi atlikti valstybinį tyrimą dėl V. Pociūno žūties. Buvęs konservatorių vadovas europarlamentaras Vytautas Landsbergis teigia, jog Lietuvos diplomato žūtis - ne kas kita, o politinis nužudymas.

"Turi būti atliktas pats rimčiausias ir giliausias valstybinis šio įvykio tyrimas. Žinant visas profesines V.Pociūno veiklos aplinkybes, toks įvykis kelia labai daug liūdnujų minčių ir klausimų. Todėl tyrimas turi būti pats rimčiausias, nepasitikint Baltarusijos tyrimais ir mes tikrai tuo rūpinsimės, kad taip būtų", - sakė A.Kubilius.

V. Pociūnas buvo vienas pagrindinių Lietuvos saugumo pareigūnų, tyrusių eksprezidento Rolando Pakso, jo aplinkos ir finansinio rėmėjo Jurius Borisovo sąsajas ir veiklą. "Aš jį prisimenu iš parlamentinės Aloyzo Sakalo vadovautos laikinosios komisijos, tyrusios eksprezidento R. Pakso ir jo aplinkos veiklą, kaip labai principingą ir dalykišką pareigūną ir tai verčia dar giliau susimąstyti, kodėl tai, kas dabar įvyko - įvyko", - teigė A. Kubilius.

V. Landsbergio nuomone, pastaroji Lietuvos diplomato ir saugumo pareigūno žūtis būsiąs dar vienas išbandymas Lietuvos valstybei. "Pirma mintis apie tokį įvykį yra ta, kad nelaimingo atsikimo versija - visiškai neįtikina. O alternatyva tik viena - nužudymas ir, be abejo, nužudymas politinis. Nesinorėtų galvoti taip, kaip kad kitą dieną po Medininkų žudynių, kai aš padariau viešą išvadą, kad nuo šiol jie pradeda

žudyti pareigūnus, ligi tol mūsų, terorizavę, deginę. Kadangi tai įvyko šalyje, kuri ne tik slepia, bet ir išaukština sausio 13-osios nusikaltėlius - pirmiausia generolą Vladimirą Uschopčiką, kuri išteisino Gintaro Žagunio, Lietuvos pasieniečio, žudikus, faktiškai nubaudė labai mažai ir sąlygiškai už pasalūnišką teroristinį Lietuvos pareigūno nužudymą", - sakė V. Landsbergis. Anot europarlamentaro, nepanašu, kad padėtis Baltarusijoje būtų pagerėjusi, todėl Lietuva savo ruožtu turi tirti diplomato žūties aplinkybes. "Neturime šio dalyko palikti vien Baltarusijos milicijos ar KGB (saugumo) tyrimui, bet, savo ruožtu, privalome atlikti visus kriminalinio ar galimo politinio nužudymo tyrimus, kokie jie bebūtų sunkūs, gal ir skaudūs velionio šeimai. Čia yra valstybinis reikalas ir pamatysime, ko verta mūsų valstybė", - kalbėjo V. Landsbergis.

Diplomato apdovanojimai

V. Pociūnui rugsėjo 24 dieną būtų sukakę 49-eri. Fizikos studijas Vilniaus universitete baigęs pareigūnas VSD dirbo 14 metų, ėjo įvairias pareigas, turėjo vyresniojo valstybės patarėjo rangą.

Kaip teigiama VSD pranešime, V. Pociūno tarnyba departamente buvo įvertinta įvairiais apdovanojimais. 2000 metais jis buvo apdovanotas vardiniu šaunamuoju ginklu, 2002-aisiais jam įteiktas VSD žinybinis pasižymėjimo ženklas "Už nuopelnus tarnyboje", 2004-aisiais – trečiojo laipsnio VSD žinybinis pasižymėjimo ženklas "Nuopelnų kryžius". V. Pociūnas buvo apdovanotas ir valstybiniais apdovanojimais – 1996 metais Sausio 13-osios medaliu bei 2004 metais Vyčio kryžiaus ordinu.

LIETUVA MINĖJO JUODOJO KASPINO DIENĄ BEI BALTIJOS KELIO METINES

Lietuva rugpjūčio 23 d. minėjo Juodojo kaspino dieną bei Baltijos kelio 17-ąsias metines. Parlamente atidaryta paroda "Smurto kronika: Lietuva 1939-1941 metais", kurią parengė Genocido aukų muziejus.

Ekspozicijoje nuotraukomis ir dokumentais pasakojama apie prieš 67-erius metus SSRS ir Vokietijos susitariamais nulemtą ir 1940-aisiais prasidėjusią Lietuvos okupaciją: represijų pradžią, krašto sovietizavimą, juodojo birželio tragediją, pranešė Seimo Ryšių su visuomene skyrius.

Parodos eksponatai paimti iš Genocido aukų, Lietuvos nacionalinio, Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejų rinkinių, Lietuvos ypatingojo ir Lietuvos centrinio valstybės archyvų bei privačių asmenų.

Minint 1941 m. birželio trėmimų 65-ąsias metines, paroda jau buvo eksponuota Briusely-

je, Europos Parlamente.

Rugpjūčio 23-ioji Lietuvoje minima kaip Juodojo kaspino diena, prisimenant, kaip stalininė Sovietų Sąjunga ir nacių Vokietija pasirašė vadinamąjį **Molotov-Ribbentrop paktą** ir jo slaptuosius protokolus, kuriais neteisėtai pasidalino Europą. Šie sandėriai sudarė sąlygas sovietams pusei šimtmečio okupuoti Baltijos valstybes ir paskirti jose marionetines vyriausybes.

Pirmą kartą viešai Molotov-Ribbentrop pakto metinės Vilniuje buvo paminėtos mitingu 1987 metų rugpjūčio 23 dieną prie paminklo Adomui Mickevičiui, nepaisant tuometinės sovietinės administracijos draudimo. Jį tuomet surengė Lietuvos laisvės lyga.

1989 m., minėdami pakto pasirašymo metines, šimtai tūkstančių Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojų, sudarę gyvą grandinę, susikibo rankomis,



Raudondvariečiai Baltijos kelyje 1989 m. rugpjūčio 23 d.

Sigito Abromavičiaus nuotr.

taip demonstruodami tarpusavio solidarumą. Ši grandinė, pavadinta Baltijos keliu, nusidriekė nuo Vilniaus iki Talino.

Dar po metų, 1990-aisiais, Lietuvos Sąjūdis surengė demonstraciją prie Lietuvos ir Lenkijos sienos, kurią tuomet dar kontroliavo sovietų pareigūnai, nors Lietuva jau buvo paskelbusi nepriklausomybės atkūrimą.

LGITIC

PRISIMINKIME BALTIJOS KELIĄ – KELIĄ Į LAISVĘ

Jau 17 metų kai pasauli nustebinom ilgiausia nuo Vilniaus iki Talino susikibusių gyvų rankų grandine. 17 metų, o atrodo, kad vis dar šviečia ten buvusių žmonių veidai, dega laužai ir vis dar nenuvysta tų dienų Laisvės vilties gėlės. Gražus tai buvo laikas. Jaudinančiai gražus ir didingas. Ir dabar kiekvienas gali didžiuotis, gali džiaugtis ir pasakoti, kaip į jį važiovo, kur stovėjo. Gali prisiminti ir sušilti nuo dainuotų dainų, žmonių gerumo ir tautos vienybės pajautimo tvirtybės. Gera, kad net

laikas negali Baltijos kelyje išmušti duobių, negali jo paslėpti po užmiršimo piktžolėmis, negali paversti koku antraeiliu, niekingu šunkeliu. Toks jis platus, tiesus ir tvirtas.

Tad ir šiandien, po 17 metų, gal nors mintyse, nors prisiminuose pabūkime vėl jame. Pabūkime vėl susikabinę rankomis, tokie pat gražūs, vieningi ir tvirti mūsų visų Baltijos kelyje.

Lietuvos nepriklausomybės Akto signataras

dr. Leonas Milčius

DOSNIAUSIA – SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJA

Per pastaruosius pusantrų metų reklamos gamintojams ir skleidėjams dosniausia buvo valdančioji Socialdemokratų partija, toli užnugaryje palikusi net antroje ir trečioje vietoje atsidūrusius liberaldemokratus bei Liberalų ir centro sąjungą. Didžiausia parlamentinė Darbo partija, per Seimo rinkimus agitacijai išleidusi milijonus ir aplenkusi kitas politines jėgas, vėliau smarkiai sumažino reklamos apimtis ir liko ketvirta.

Remiantis žiniasklaidos tyrimų bendrovės "TNS Gallup" rezultatais, partijos reklamai televizijoje, spaudoje, lauko reklamos stenduose ir ekranuose, internete bei kine pernai ir pirmą šių metų pusmetį iš viso galėjo išleisti per milijoną litų. Be to, kai kurie politikai reklamos užsakinėjo asmeniškai.

Tokius duomenis sumą apie galimas politikų išlaidas reklamai pateikė žiniasklaidos planavimo agentūra "Baltic FCB". Minėta suma paskaičiuota pagal vadinamąją *gross* kainą – reklamos kainą prieš nuolaidas. Realios išlaidos gali būti gerokai mažesnės – dėl didelio reklamos kiekio, nuolatinių užsakymų ar sudarytos leidybinės sutarties taikomos nuolaidos. Tačiau šie duomenys yra konfidenciali informacija.

Remiantis šiuo paskaičiavimu, pernai ir šių metų pirmą pusmetį socialdemokratai į reklamą galėjo investuoti 660 tūkst. litų. Maždaug trys ketvirtadaliai šių pinigų buvo

išleisti šiemet. Didžioji išlaidų dalis – apie 485 tūkst. litų, atiteko reklamai televizijoje.

Tuo metu opozicijoje dirbusiems, tačiau neseniai prie valdančiųjų prisijungusiems liberalcentristams reklama per pusantrų metų galėjo atsieiti devynis kartus mažiau – beveik 74 tūkst. litų. Šiemet buvo išleista du daugiau nei trečdaliai reklamai skirtų pinigų. Daugiau nei pusė jų taip pat buvo atiduota už reklamą televizijoje.

Juos, analitikų duomenimis, nežymiai aplenkė liberaldemokratai. Gegužę R. Pakso partija "Tvarka ir teisingumas" pasivadinusios politinės jėgos išlaidos reklamai galėjo siekti 78,5 tūkst. litų. Beveik visi pinigai buvo išleisti šiemet, daugiausia – reklamai televizijoje. Tiesa, ataskaitoje ši suma yra išskaidyta į kelias dalis, mat reklamą užsakinėjo ne tik Liberalų demokratų partija bei "Tvarka ir teisingumas", bet ir parlamentinė frakcija, Rolando Pakso koalicija "Už tvarką ir teisingumą", nušalintojo prezidento rėmėjų judėjimas "Už teisingumą ir demokratinę Lietuvą".

Rinkimų komisijos duomenys

Stebėtojų duomenimis, Darbo partija per pastaruosius pusantrų metų pirkė tik reklamos spaudoje. Jos vertė galėjo siekti beveik 59 tūkst. litų. Per Seimo rinkimus ši viena jauniausių politinių jėgų buvo politinės reklamos rinkos viršūnėje. Vėliau "darbiečiai"

į priekį praleido socdemus, liberaldemokratus ir liberalcentristus.

Nepaisant to, "darbiečiams" sutaupyti nepavyko. Remiantis Vyriausiosios rinkimų komisijos pateikiamais duomenimis, jie pernai tarp visų politinių jėgų pirmavo pagal gautas pajamas (1,97 mln. litų), o pagal išlaidas (1,67 mln. litų) buvo treči po liberalcentristų ir socialdemokratų.

Šių metų vasarį įsikūręs Liberalų sąjūdis per kelis mėnesius spėjo įsiveržti į didžiausių politinės reklamos užsakovų gretas. Opozicijoje esančios partijos išlaidos tam galėjo siekti 46 tūkst. litų. Šiek tiek daugiau nei pusę lėšų liberalai skyrė reklamai televizijoje.

Valdančioji Valstiečių liaudininkų sąjunga per pusantrų metų reklamai galėjo išleisti maždaug 45 tūkst. litų. Beveik pusę išlaidų surijo reklama spaudoje, daugiau nei penktadalį – išorinė reklama.

Iš valdančiosios koalicijos pasitraukusi Naujoji sąjunga pernai ir šių metų pirmą pusmetį užsisakė reklamos, kurios vertė galėjo siekti beveik 24 tūkst. litų. Dar už beveik 19 tūkst. litų (skaičiuojant *gross* kainomis) reklamos užsisakė partijos vadas, buvęs Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas. Visa ši reklama pasirodė spaudoje. Be to, remiantis ataskaita, reklamos spaudoje už maždaug 32 tūkst. litų A. Paulauskui pernai buvo užsakyta Seimo vardu.

Delfi

Tas Baltijos kelias

*Kas žino pasauly gražesnę dar kelią, na kas,
Kuris būtų šitaip sujungęs ištiestas rankas?
O jų milijonai! Trys Baltijos sesės, trys šalys
Išėjo tą dieną į didįjį, žydingą kelią.*

*Tas Baltijos kelias, pasauliui lyg sapnas.
Suvirpo kaip epušės lapas protokolas Stalino slaptas,
Prieš pusšimtį metų Maskvoj parašytas,
Jame - mūsų Laisvė banditų dviejų užstatyta .*

*Ar reikia dar laukti įrodymo kito,
Balsavimo kokio, o gal plebiscito,
Kad pasaulis suprastų, ko žmonės čia nori,
Kodėl ir už ką
23-ąją dieną rugpjūčio ant šio kelio sustojo?*

*Sustoję, dainuoja, žiedais kloja kelią,
Sutemo, o veidus apšviečia laužai ir žvakelės.
Kokie tie veidai!*

*Kiek džiaugsmo, kaip spindi viltim,
Kiekvieną gali apkabinti, pavadinti broliu, seserim.*

*Kelias į laisvę, didingumas tas stebina,
Sujungė jis Vilnių, Rygą ir Taliną,
Sujungė žmones siekimui vienam –
Teisei gyventi, teisei būti laisvam.*

*Kryžiai, paminklai paliks atminimui.
Po daugelio metų bus kitas jaunimas,
O Baltijos kelio skaisčioji ugnis
Ir juos tegul šildys,
žvaigždėle lai sušvis.*

*Baltijos kelias -
Sąjūdžio kelias -*

*Kelias į laisvę,
Tegul Lietuvoj niekados daugiau ašarom jo nebelaistys.
Jei ir sustosim, jei ir stovėsime, rankas vėl iškėlę,
Tai vien tik tam, kad suprastų, matytų, kaip mylime
Laisvę ir Tėviškėlę.
Leonas Milčius*



Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos gegužinėje: Genutė Razumienė, Marija Ališauskienė, Algirdas Razumas, Stasė Jagminienė, Jonas Pasaulis, Lidija Spaudienė ir Levas Ališauskas.

Jūratės Variakojienės nuotr.

KODĖL KREMLIUI REIKIA MAŽEIKIŲ?

Sunaikinusi "Jukos" Vladimir Putin Rusija sieks šios bendrovės turto užsienyje, taip pat ir "Mažeikių naftos". Prieš metus, kai 13-oji jau atsistatydinusi Vyriausybė rūpinosi, kam turi būti parduotos Mažeikių įmonės akcijos, tokia mintis valdžios politikams kėlė juoką.

Dar ir prieš pusmetį daugeliui atrodė nesąmonė, jog Kremlius gali pretenduoti perimti kontrolinį akcijų paketą už tariamą "Jukos" skolas ar nuslėptus mokesčius, bandyti mažinti įmonės vertę nutraukdamas žalios naftos tiekimą ar šantažuoti jam nepaklusnų būsimą savininką įveldamas jį į propagandinį mūšį.

Dar ir šiandien sunku patikėti, jog Mažeikiuose vieną dieną gali įsitvirtinti Vladimir Putin statytinis. Tačiau nebeįmanoma neigti, jog Kremliaus provokuojamas karas vyksta visais frontais.

Tiesą sakant, jis niekada ir nebuvo pasibaigęs. Tik įgydavo laikinų paliaubų formą iki dienos "X". Tokia diena išaušo šimet paaikškęjus, kad net ir visiškai nekaltą veidą nutaisiusios Kremliaus kontroliuojamos įmonės pralošė žaidimą dėl Mažeikių naftos akcijų.

Užuominos apie galimą naftos tiekimo nutraukimą liepą pavirto realybe. Kai veikia Būtingės terminalas, didelės bėdos dėl to nėra. Bet ir rusai, ir lietuviai puikiai žino, kad per jį brangiau įvežant žaliavą mažėja pelnas ir krinta akcijų vertė.

"Jukos" priklausančių akcijų pardavimo sutartyje su lenkų bendrove "PKN Orlen" yra numatyta, jog žymiai pakitus įmonės vertei, sandoris gali būti atšauktas.

Jeigu, nepaisant šių kliūčių, viskas vyks kaip sutarta, parengta kita fronto linija. Tai -

mūšis dėl lėšų, kurias gaus "Jukos" už parduotas akcijas, vykstantis Olandijos teisme.

Ką reiškia ką tik iškelta byla "Jukos" vadovams dėl esą neteisėto akcijų paketo pardavimo lenkams? Melagingos žinios, esą lenkai jau bando keisti dar nenupirkta akcijas į Kazachstano naftos telkinius?

Galiausiai - Rusijos prokurorų reikalavimas pateikti "Mažeikių naftos" acininkų sąrašus?

"Jukos" atstovas Lietuvoje Tomas Gižas atvirai įvardijo - pastarieji įvykiai įrodo, kad rusai bet kokia kaina siekia sužlugdyti įmonės pardavimą ir ją užvaldyti.

Metodai - tokie pat, kokie buvo taikomi ir prieš dešimtmetį, kai prasidėjo "Mažeikių naftos" privatizavimas.

Tuomet nuskambėjo frazė, jog be rusų žaliavos "Mažeikių nafta" tėra metalo laužo krūva. Laikas nepatvirtino šios prognozės, įmonė gali dirbti ir su kitur išgaunama, kitaip atgabenama žaliava. Bet ji jau tuomet išdavė ilgalaikę Kremliaus strategiją.

Šiandien neaišku gali būti nebent tai, kodėl didelei Rusijai kone mirtinai prireikė nedidelės Lietuvos įmonės? Matuojant jos mastais, visiško nykštuko?

Ne paslaptis, kad naftos perdirbimo gamyklos kelis artimiausius dešimtmečius bus tikros aukso kasyklos. Bet net ir didžiausias pelnas, kurį įmanoma gauti šioje įmonėje, tėra mažas, net neižvelgiamas lašas, palyginti su pelnais, kuriuos gauna didelius žaliavos išteklius turinti Rusija.

Greičiausiai "Mažeikių nafta" įdomi dėl visai kitų priežasčių. Įsitvirtinus joje Kremliaus valdomai bendrovei, atsirastų puikios sąlygos veikti mūsų valstybės gyvenimą pasinaudojant legaliomis

ir neviešinamomis galimybėmis.

Tai - parama geidžiamiems politikams, glaudūs ir tiesioginiai ryšiai, užmezgami sprendžiant bendras daug mokesčių sumokančios įmonės problemas. Dar viena budri akis ir galinga, kartu su vietos žmonėmis galinti veikti ranka.

Rusijos pastangos įvairiais būdais daryti įtaką Lietuvai jau nėra paslaptis. Mažeikiai tėra kukli didžio plano dalis. Ypatingos svarbos jie įgyja dar ir dėl paprasčiausių ambicijų. Kremlius šios įmonės siekia daugiau nei dešimtmetį ir vis dar jos neturi.

Jeigu esi apimtas didybės manijos, vien tik tokia mintis turėtų varyti iš proto. Ar verta priminti, kad kalbame apie turtą, kuris vis dar priklauso nekenčiamos, nepaklususios ir dėl to sunaikintos "Jukos"?

Šiame kontekste sunku nesižavėti Lietuvos politikų, pačios įmonės bei būsimos akcijų pirkėjo reakcijomis. Rodos, netyčia pradėta kalbėti Rusijos pasiūlytu stiliumi.

Įmonė tvirtina, kad neprąžus ir be naftos, ir be lenkų. Lenkai dėl to nė kiek neišžeidžia, o tik patvirtina, kad rusų nafta - ne problema. Prezidentas ir premjeras tvirtina, jog tikrai nebus vykdomas politinis Rusijai svarbaus geležinkelio "remontas", nebent jo prireiktų dėl pačios Rusijos karinio tranzito saugumo ar įvyktų kokia avarija. Be to, jie negalį nurodinėti "Lietuvos geležinkeliams" kaip, kada, ką remontuoti.

Toks žavus socialdemokratų premjero ir šalies vadovo dialogas aštria tema dar neseniai buvo neišsivaizduojamas. Štai kokių privalumų teikia Vyriausybės vadovo poste atsiradęs ne ūkininkas, statybininkas ar koks specialistas, o politikas. Dar žaviau, jog ge-

Labai laukiam

NAUJŲ *DIRVOS* SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinį skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2006 m. gruodžio 26 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vąj.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kurį laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas

Nr. ir gatvė

Miestas Valstybė Zip

Tel. numeris

Jei siūlote *Dirvą* siųsti susipažinimui, įrašykite siūlojo adresą:

Pavardė ir vardas

Nr. ir gatvė

Miestas Valstybė Zip

BUVUSIEMS "JUKOS" VADOVAMS - BAUDŽIAMOJI BYLA

Vilnius, rugpjūčio 17 d. (Lietuvos radijas).

Rusijos generalinė prokuratūra iškėlė baudžiamąją bylą buvusiam naftos bendrovės prezidentui Steven Theede, kuris kaltinamas jam patikėto turto iššvaistymu bei pasisavinimu ir nusikalstamu būdu gautų pajamų legalizavimu.

Byla taip pat iškelta dar dviem buvusiems "Jukos" vadovaujantiems darbuotojams: tarptautinio finansinio susivienijimo "Menatep" di-

ležinkelio, kuriuo rieda Rusijai svarbūs sąstatai, "remontui" jau pritaria du trečdaliai Lietuvos. Galbūt tai pirmasis pranašas, jog sovietmečio ir tvirtos rankos nostalgijos epidemija, užvaldžiusi mūsų piliečių sąmonę, jau slūgsta?

Ramunė Sotvarienė, www.lrt.lt

rektorių tarybos pirmininkui Tim Osborne, finansų direktoriui Bruce Misamore ir kompanijos specialiajam patarėjui valdymo klausimais David Godfrey.

Tardytojų nuomone, minėti asmenys naudojosi tarnybos padėtimi, siekdami pasisavinti "Jukos" užsienio aktyvus.

Generalinės prokuratūros pranešime pažymima, kad minėti asmenys neteisėtai pasisavino aktyvų už daugiau kaip 10 mlrd. JAV dolerių piniginių lėšų, euroobligacijų, įmonių obligacijų, pramonės įmonių akcijų, indėlių į įvairius užsienio fondus ir kt. pavidalu.

"Vėliau dalis šių akcijų, siekiant nuslėpti neteisėtą pagrobto turto kilmę, buvo realizuota kitoms užsienio kompanijoms", - teigiama dokumente.

NEW YORK, NY

TRŪKSTA VIENYBĖS

Lietuvių radijo programa, kuri buvo girdima pirmadieniais, perkeliama į trečiadienį, 10 v.v. Programa tęsis visą valandą, nuo 10-os iki 11-os. Pirmą dalis bus, kaip ir visuomet, vietinės žinios, skelbimai ir žinios iš Lietuvos. Antra dalį planuojame vesti angliškai ir bus daugiausia muzika, kartu ir Vyčių pranešimai. Bet, kadangi trečiadienį, rugpjūčio 30-ą stotis transliuos Yankee baseball, tai mūsų nauja programa nebus girdima. Taigi, kitą kartą, kada jūs išgirsite šią programą, bus trečiadienį, rugsėjo 6-ą 10:00 v.v.

Apgailestaujame, bet ne nuo mūsų priklauso.

Labai dėkojame už “input” ir idėjas apie kitas stotis, bet šiuo laiku yra geriausia išeitis pasilikti prie šios stoties.

Priežastis: WPAT yra kiniečių nuosavybė ir jiems reikia daugiau laiko. Lietuvių, vengrų ir kelios afrikietiškos programos yra perkeliamos į antradienį ar trečiadienį. Yra ir kitų tautinių stočių, bet jos visos yra nuosavybė tų tautybių, kurios jas nusipirko, pav. korėjiečių, lenkų ir kitų. Mes nesame užtenkamai pajėgūs net išlaikyti pusvalandį lietuviško radijo, tai nėra net kalbos apie pirkimą radijo stoties. Aš noriu padėkoti visiems, kurie rėmėte šią programą penkis metus. New Yorke mes viską po truputi prarandame. Tai yra gal ir neišvengiama. Kaip jau dažnai minėjome, pirmoji imigracija pastatė bažnyčias, piliečių klubus, nupirko pastatus, laikė svetaines, restoranus, barus. Antroji imigracija dar kai ką išlaikė, ir su Tėvų Pranciškonų pagalba, pastatė Kultūros Židinį. Tai buvo mūsų New Yorko pažiba, nes New

Yorke niekada nebuvo tiek lietuvių kaip Čikagoj, ir mūsų pajėgumas nebuvo didelis. Bet, mes buvome vieningi, aukojome, kad būtų lietuviška veikla. Bažnyčios sekmadieniais būdavo pilnos. Dabar kiti laikai, kiti žmonės. Yra malonu matyti jaunas lietuviškas šeimas atsilankant Apreiškimo ir Aušros Vartų bažnyčiose.

Šios programos tikslas nėra pamokslams sakyti. Paliekame tą kunigams, bet bažnyčių palaikymas per šimtmečius buvo reikalingas, nes bažnyčios būdavo ir daug kur yra likę žmonių susibūrimo centras. Daug bažnyčių uždaromos, nes senieji parapijiečiai išmirė, išsikėlė arba mažai pajėgia, o jaunieji nelanko. Su bažnyčiom dingsta ir salės ir galimybės pabendrauti. Žinoma, bus bendraujama mažesnėse grupelėse, tarp draugų, bet tokia artima, vieninga visuomenė yra dingusi. Prisimename kaip būdavo šimtai lietuvių susirinkusių į konferencijas Statler viešbutyje, kaip mūsų diplomatai svarstydavo Lietuvos išlaisvinimo galimybes, planuodavo diplomatinę ir politinę strategiją; prisimename kaip būdavo didžiuliai baliai – moterys elegantiškai apsirengusios su balinėmis suknelėmis; įdomūs, inteligentiški prelegentai, kalbėtojai, koncertai, žymūs operos dainininkai; buvo teatras, vaidinimai. Jauniui būdavo šokiai kartais net du kartus savaitgalį, Webster Hall salėje, grojant Joe Thomas. Yra normalu išsileisti į nostalgiją, kai matai didelius pasikeitimus. Mes galime palyginti kaip buvo ir kaip dabar yra. **Trūksta vieningumo, nėra bendro tikslo.** Yra gražus rusiškas posakis, “Neverk, kad nėra, bet džiaukis, kad buvo”. Su ta mintimi, prisiminkime



Lietuvos valstybės ordinas “Už nuopelnus Lietuvai” buvo įteiktas sergančiam dr. Jonui Adomavičiui Lietuvos valstybės dienos šventėje liepos 6 d. jo namuose Čikagoje. Šalia garbingojo apdovanotojo stovi Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius, perskaitęs Respublikos prezidento Valdo Adamkaus aktą ir įteikęs ordiną, kuriuo matome papuoštą daktarą, “Draugo” vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, “Margučio II” radijo laidų vedėja Dalia Sokienė, ir “Lietuvių balso” redaktorius Vytautas Radžius.

Jono Kuprio nuotr.

truputį Joe Thomas, kuriam rugsėjo 27-ą dieną sueis 85 metai ir, kuris dar vis pilnas muzikos ir entuziazmo, groja savo gražias, linksmas dainas.

Svarbu visiems

Šią savaitę gavome laišką iš Aušros Vartų parapijos, kuriam kun. Sawicki prašo pasirašyti prašymą kardinolui Egan, kad neuždarytų Aušros Vartų parapijos. Jei norite prisidėti prie šio prašymo, parašykite labai paprastai laišką: (anglų kalba)

“We respectfully request his Eminence Cardinal Egan not to close the church of Our Lady of Vilnius.”

Nusiųskite laišką į Aušros Vartų parapiją (Our Lady of Vilnius) 571 Broome Street, New York, NY 10013.

JAV LB jaunų lietuvių stovykla įvyks rugsėjo 1-4 dienomis Putnam, CT. Stovyklos registracijos mokestis 10 dol. Tai būtų “Labor Day” neofi-

cialus paskutinis vasaros savaitgalis. Dėl daugiau informacijos, skambinkite Vidai Janauskienei 718 849-2260.

Vyskupijos imigrantų skyrius kviečia visus prisidėti atšvęsti 35-ą “Imigrantų dieną” šeštadienį, rugsėjo 9 d. Regina Pacis auditorijoje – 1258 65th Street, Brooklyn. Prsidės su šv. Mišiomis 3:00 val. popiet bažnyčioje, kuri yra 1230 65th Street. Po šv. Mišių bus kultūrinė programa ir įvairių sielovadų įskaitant ir lietuvių paruoštos vaišės. Visi mielai kviečiami dalyvauti.

Pranešame iš anksto, kad Apreiškimo parapijos gegužinė bus sekmadienį, rugsėjo 17 tuoj po 10:00 val. šv. Mišių. Komitetas jau ruošia laiškus ir loterijos knygetes išsiuntinėjimui. Pramatyta: vaišės, šalta, šilta atgaiva, “mini” loterija, šokiai,

dainos ir smagus pabendravimas. Pakvieskite draugus ir pažįstamus ateiti. Apreiškimo parapija yra Metropolitan Avenue ir North 5th Street, Williamsburg, Brooklyn.

Spalio 19 d., ketvirtadienį, 8:30 v.v., Leonard Nimoy thalia at Symphony Space, 95th Street and Broadway, įvyks liaudies dainininkės Veronikos Povilionienės koncertas. Tai bus jos pirmas pasirodymas New Yorke kartu su grupe Blezdinga. Veronikos Povilionienės karjera jau siekia 40 metų, daugiausia ji dainuoja liaudies, kaimo dainas iš Dzūkijos. Jos ypatingas dainavimo stilius, ir ypatingos harmonijos yra labai vertinamos. Taip pat bus grojama liaudies instrumentais ir bus liaudies šokių.

Dr.Giedrė Kumpikas

CLEVELAND, OH

LENGVOSIOS ATLETIKOS VARŽYBOS CLEVELANDE

2006 metų Š. Amerikos lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės numatomos 2006 m. rugsėjo 17 d., sekmadienį, Villa Angela – St. Joseph High School stadione, Lake Shore Blvd. ir East 185-th Street sankryžoje, Cleveland, OH. Vykdo – Clevelando LSK “Žaibas”.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų (20-29 m. imtinai); moterų (17-29 m.); jaunių A (17-19 m.); jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.), F “molekulių” (7-8 m. ir G “atomų” (6 m. ir jaunesnių); vyrų ir moterų “submaster” (30-34 m.) ir (35-39 m.) ir visų klasių “masters” – (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t. kas 5 metai.

Prieauglio klasifikacija – pagal dalyvio amžių 2006 m. gruodžio 31 d. Vyrų, moterų, “Sub-masters” ir “Masters” –

pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Varžybų pradžia 12:00 val. Registracija – nuo 11:00 val. ryto.

Išankstinė registracija – iki 2006 m. rugsėjo 2 d. imtinai, adresu: Algirdas Bielskus, 34251 Ridge Rd., Apt. 408, Willoughby, OH 44094-2969, USA. Tel: 440-833-0545; Fax: 216-481-6064; E.-mail:

Vyts@VPAcct.com.

Galutinis varžybų formatas bus nustatytas po išankstinės registracijos. Registracija bus priimama ir varžybų dieną, vietoje.

Pastaba: atsižvelgiant į vietos sąlygas, reikalui esant, gali būti reikalinga kai kurias rungtis įvykdyti rugsėjo 16 d., šeštadienį po pietų, ne ankščiau 3:00 val. p.p.Klubai ir pavieniai lengvaatlečiai kviečiami gausiai dalyvauti. Dėl platesnių informacijų, kreipkitės į A. Bielskų. Atlikite išankstinę registraciją laiku!

Cleveland LSK “ŽAIBAS” ŠALFASS centro valdyba

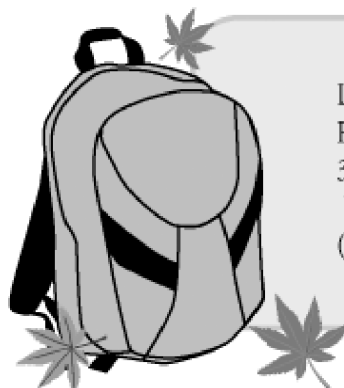
Tautos Fondo vajas –
Kuprinės Rytų Lietuvos mokykloms

Tautos Fondo vajas aprūpinti Rytų Lietuvos mokyklų pirmokus kuprinėmis. Už \$25 jūs galite aprūpinti vieną pradinuką kuprine ir visokiais mokykliniais reikmenimis.

Suteikite didelį džiaugsmą už mažą sumą!

Šių metų pagrindinis kuprininių vajaus rėmėjas yra Giedrės Sidrienės fondas.

Rašykite čekį “Lithuanian National Foundation” ir pažymėkite kad aukojate kuprininių vajui.



LITHUANIAN NATIONAL
FOUNDATION, INC.
307 West 30th Street
New York, NY 10001-2703
(212) 868-5860.



LIETUVA IR PASAULIS

Prezidentas Valdas Adamkus pareiškė užuojautą Rusijos prezidentui Vladimir Putin dėl tragiškai pasibaigusios Rusijos lėktuvo avarijos Donecke. Šalies vadovas užuojautos laiške pažymėjo, kad Lietuvos žmonės didžiulės nelaimės akivaizdoje kartu su visa Rusija išgyvena skausmą dėl netekčių. Prezidentas V. Adamkus visų Lietuvos žmonių vardu pareiškė nuoširdžią užuojautą aukų šeimoms, artimiesiems ir visiems, nukentėjusiems dėl šio skaudaus įvykio. Kaip jau skelbta, antradienį prie Donecko per “TU 154” lėktuvo katastrofą žuvo visi jame buvę žmonės, tarp jų - 45 vaikai, iš viso 170 žmonių. Orlaivis skrido iš Anapos į Sankt Peterburgą. Ukrainoje paskelbtas valstybinis gedulas. Katastrofos vietoje rastos abi “juodosios dėžės”.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus rugpjūčio 24 d. pasveikino Ukrainos vadovą Viktor Juščenką šalies Nepriklausomybės 15-ųjų metinių proga. Lietuvos vadovas palinkėjo gerovės, sėkmės, klestėjimo Ukrainos prezidentui ir visiems šalies žmonėms. “Labai džiaugiuosi matydamas Ukrainą, žengiančią stabilumo, laisvos visuomenės ir laisvos ekonomikos keliu, tvirtai pasiryžusią tęsti politines ir ekonomines reformas. Lietuvos žmonės džiugina ir žavi Ukrainos žmonių pastangos kurti saugią ir klestinčią savo valstybę bei Jūsų pasiryžimas integruotis į regiono ir visos Europos gyvenimą”, - sveikinimo laiške sakė šalies vadovas.

Osle vykusiame kasmetiniame Šiaurės ir Baltijos šalių (NB8) užsienio reikalų ministrų susitikime užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas pabrėžė, kad būtina stiprinti ES politiką Rytų kaimynystės atžvilgiu. Kalbėdamas apie Suomijos pirmininkavimą Europos Sąjungoje, P.Vaitiekūnas pridūrė, kad energetinis dialogas su Rusija yra svarbus, tačiau jis turi būti vykdomas ES santykių su Rusija kontekste. Kaip pranešė URM, kalbėdamas apie Ukrainą, Lietuvos diplomatinės vadovas siūlė visapusiškai paremti naują Ukrainos vadovybę ir jos pastangas euroatlantinės integracijos kelyje.

Rugpjūčio 28 d. akredituojamas naujasis Rumunijos gynybos atašė Lietuvai pulkininkas leitenantas Iuliu Lucaci. I.Lucaci - ketvirtasis Lietuvai akredituotas gynybos atašė. Iki paskyrimo gynybos atašė I.Lucaci tarnavo Rumunijos ginkluotųjų pajėgų štabe. 38 metų karininkas yra vedęs, augina du vaikus, pranešė Krašto apsaugos ministerija. Rumunijos gynybos atašė Lietuvai reziduoja Lenkijos sostinėje Varšuvoje. Lietuva Rumunijai taip pat yra akreditavusi gynybos atašė. Rumunija ir Lietuva aktyviau bendradarbiauti gynybos srityje pradėjo 1998 metais, kai tarp Lietuvos krašto apsaugos ir Rumunijos gynybos ministerijų buvo pasirašytas susitarimas dėl dvišalio bendradarbiavimo. Šalių kariškiai dalyvauja bendrose pratybose, karo akademijos keičiasi delegacijomis, vyksta ekspertų susitikimai. Kitais metais Rumunija dalyvaus oro policijos misijoje Baltijos šalyse.

Europos Sąjungos (ES) lėšų administravimo schema, dėl kurios ilgai ginčijosi Algirdo Brazausko Vyriausybė, greičiausiai bus peržiūrėta - kai kurios institucijas bus panaikintos, rašo dienraštis *Verslo žinios*. Prezidento patarėjo Ramūno Vilpišausko teigimu, vienas iš abejotinų tuometinės Vyriausybės sprendimų - ES struktūrinės paramos komiteto įkūrimas. Premjeras Gediminas Kirkilas sutinka, kad ši institucija, atsiradusi, kai vyko ginčai tarp Ūkio ir Finansų ministerijų, kai buvo kilęs konfliktas su Darbo partija, nereikalinga. Nuo kovo, kai buvo įkurtas, komitetas buvo susirinkęs du kartus, nes reikėjo spręsti konfliktines situacijas. Premjeras sutinka, kad reikia peržiūrėti ES lėšų administravimą, jog visos procedūros "būtų kuo labiau supaprastintos". Pasak jo, dabar projektų atrinkimas užtrukdavo per ilgai, projektai dėl to itin pabrangdavo, mažėjo verslininkų susidomėjimas ES pinigais. 2007-2013 metais iš ES fondų kartu su tiesiogine parama žemės ūkiui Lietuva turėtų gauti apie 36 mlrd. litų.

Lietuva yra viena iš pirmaujančių valstybių Europos Sąjungoje pagal moterų vadovių dalį. Statistikos departamento gyventojų užimtumo tyrimo duomenimis, 2005 m. 43 proc. visų vadovų (įstatymų leidėjų, vyresniųjų pareigūnų ir valdytojų) buvo moterys. Moterų vadovių daugiau tik Latvijoje – 44 (Europos Sąjungos valstybėse – 32 proc.). Didėja moterų ir vyrų užimtumo lygis. 15–64 m. amžiaus moterų užimtumo lygis per metus išaugo nuo 57,8 proc. 2004 m. iki 59,4 proc. 2005 m. Vyrų atitinkamai - nuo 64,6 iki 66 procentų. Moterų nedarbo lygis buvo 8,3 proc., t. y. šiek tiek aukštesnis negu vyrų (8,2 proc.). Mažiausias moterų nedarbo lygis buvo Airijoje (4 proc.), Jungtinėje Karalystėje (5 proc.), didžiausias – Lenkijoje (19 proc.), Slovakijoje (17 proc.). Vyrų mažiausias nedarbo lygis buvo Airijoje, Kipre, Nyderlanduose – (4 proc.).



Lietuvos prez. Valdas Adamkus priėmė Nigerijos Federacinės Respublikos ambasadoriaus Ignatius Hekaire Ajuru skiriamuosius raštus. www.president.lt

LIETUVOS KONSULINĖ TARNYBA BUS STIPRINAMA NE TIK ES

Vilnius, rugpjūčio 24 d. (ELTA). Vykdamas Vyriausybės patvirtintą Lietuvos Respublikos konsulinės plėtros 2006-2008 m. programą konsulinė tarnyba bus stiprinama ne tik tose Europos Sąjungos (ES) šalyse, kuriose įsikūrę daugiausiai lietuvių emigrantų, bet ir tolimose šalyse - Brazilijoje, Indijoje.

Minėtą programą inicijavusio Užsienio reikalų ministerijos Konsulinio departamento direktorius Vaidotas Verba *Eltai* sakė, jog Brazilijoje konsulinę tarnybą reikia stiprinti pirmiausiai dėl to, kad šioje šalyje gyvena nemaža lietuvių bendruomenė, kurios

nariai susiduria su problemomis, siekdami atgauti Lietuvos pilietybę.

“Be to, Brazilijoje smarkiai daugėja turistų iš Lietuvos. Nereti ir atvejai, kai mūsų šalies piliečiai turi problemų su Brazilijos teisėsauga. Todėl konsulinę tarnybą ten stiprinti yra būtina”, - teigė V. Verba.

Šiuo metu Pietų Amerikoje Lietuva turi tik ambasadą Buenos Airėse, Argentinoje, kuri atstovauja lietuviams visame žemyne. Pasak V. Verbos, Indijoje konsulinę tarnybą stiprinti reikia, nes Lietuvą su šia šalimi vis labiau ima sieti verslo interesai. “Atsiranda nemažai Indijos verslininkų, kurie norėtų

investuoti Lietuvoje, tačiau tvarkydami dokumentus susiduria su teisinėmis kliūtimis”, - aiškino V. Verba.

Departamento direktoriaus teigimu, konsulinės plėtros programą reikėjo patvirtinti jau gerokai anksčiau, mažiau prieš metus. Jeigu tai būtų buvę padaryta, daugelio problemų šiuo metu jau nebebūtų.

Konsulinės plėtros programa siekiama pagerinti Lietuvos piliečių aptarnavimo kokybę ES šalyse, sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti Lietuvos ir užsienio valstybių turizmo, verslo ir kultūros ryšius, vykdyti konsulines funkcijas pagal ES ir Šengeno reikalavimus.

saugumo departamento karininkas galėjęs tapti Baltarusijos specialiųjų tarnybų auka.

Rugpjūčio 25 d. pareigūno palaikai buvo pargabenti į Lietuvą.

Tiriant V.Pociūno žūties aplinkybes Baltarusijoje, dalyvauja Lietuvos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroras Justas Laucius. Jis dar nesugrįžo į Lietuvą.

Ikiteisminį tyrimą dėl V.Pociūno mirties Breste atlieka ir Valstybės saugumo departamento pareigūnai. Ikiteisminiam tyrimui vadovauja ir jį organizuoja Generalinė prokuratūra.

LIETUVA NEKETINA ATŠAUKTI DIPLOMATŲ IŠ BALTARUSIJOS

Osle viešintis užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas teigia, jog Vilnius nesvarsto galimybės atšaukti savo diplomatų iš Baltarusijos, kur mįslingomis aplinkybėmis žuvo Lietuvos diplomatas ir valstybės saugumo pareigūnas Vytautas Pociūnas.

"Kol kas prielaidų tokiam žingsniui neturime, tokios galimybės nesvarstome", - rugpjūčio 25 d. popietę sakė P.Vaitiekūnas, kuris dalyvauja Norvegijos sostinėje vykstančiame kasmetiniame Šiaurės ir Baltijos šalių (NB8) užsienio reikalų ministrų susitikime. Jis

sakė nekomentuosiąs tokio žingsnio teorinių galimybių, apie kurias su nuoroda į anoniminių šaltinių užsimenama vietos interneto portaluose.

"Niekas dabar nesuinteresuotas įtampos didinimu", - sakė kitas URM atstovas.

Paklaustas, ar nebuvo sustiprinta Lietuvos diplomatinė atstovybių apsauga po minėtojo incidento, URM pareigūnas teigė, kad jų "saugumas yra užtikrinamas".

Kai kurie politikai Lietuvoje neatmeta ir versijos, kad tai galėjo būti politinė žmogžudystė, kad patyręs Valstybės

LIETUVOS TAIKDARIAI NEBUS SIUNČIAMI Į LIBANĄ

Krašto ministras Juozas Olekas ir užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas rugpjūčio 23 d. pranešė, kad Lietuva nesirengia siųsti savo taikdarius į konflikto Libane apimtą teritoriją. Išplatintame pranešime spaudai teigiama, jog Lietuva yra suinteresuota, kad Jungtinių Tautų pasiūlytas sprendimas, įtvirtintas JT Saugumo Tarybos rezoliucijoje Nr.

1701 dėl ugnies nutraukimo ir tarptautinių pajėgų įvedimo, būtų efektyviai vykdomas. Lietuva, rašoma pranešime, “aktyviai stebi pasirengimą įgyvendinti rezoliuciją ir vykstančias diskusijas dėl reikiamos paramos Libanui”.

Nors Lietuva svarstė savo galimos pagalbos formas, tačiau šiuo metu, pasak pranešimo autorių, Lietuvos galimi

pateikti riboti pajėgumai nėra Jungtinių Tautų pateiktame reikiamų karinių pajėgumų sąrašė. Todėl prieita prie išvados, kad šiuo metu Lietuva neturi galimybių prisidėti prie plečiamos Jungtinių Tautų misijos Libane.

Lietuva jau yra skyrusi 300 tūkst. litų humanitarinei pagalbai nukentėjusiems per konfliktą Libane. Ši parama skirta per JT koordinavimo biurą. **LRT**

PAGRANDUKAS

Vytautas Matulionis

Beveik pačiame miesto vidury, už pavėsingo senų, pavasary žvakėmis žėrinčių, kaštanų ir klevų miesto sodo, į kurį kas vakarą nakčiai sugarmėdavo gausybė gargaliuojančių varnų, už fontano kuriame vasarą bujojo kvapnūs ajerai, kur plūduriuojančių vandens lelijų šešėlyje nardė auksinės žuvelės ir ropojo viešumos vengiantys vėžiai, už pilkšvai melsvo laisvės paminklo, už baltos savivaldybės, kurios palangėse kiekvieną pavasarį sugrįžusios klykavo kregždės lipdydamos lizdus iš netolimos upės purvo, karininkų ramovės ir teismo (vadinamo rūmais, bet tokios garbės visai neužsitarnavusio) kaimynystėje, netoli arklidžių skleidžiančių aitrų kvapą, nemaloniai dilginantį išprususią orių savivaldybės tarnautojų uoslę, prisišliejęs prie surūdijusios skardos sandėlio, stovėjo išblyškusiai gelsvų plytų dviejų aukštų namas. O gal tik pusantro aukšto, nes pirmas aukštas buvo tik pusrūsis, iki kelių įklimpęs į ledynų alkūnėmis nuzulintais įvairiaspalviais akmenimis grįstą kiemą. Jo langai į pasaulį žvelgė išverktomis, gilaus liūdesio išsekintomis akimis, o stogą dengė šurkščios, pilkos, keturkampės, kai kur įskilusios čerpės, lyg kažkokios seniai išnykusios jūrų bangžuvės žvynai.

Antrame aukšte gyveno viršininko šeima, o pusrūsyje, ankštuose vieno kambario butuose, buvo įsikūrę dvi šeimos: staliaus ir kiemsargio su žmona. Į namą vedė slidūs, didelių, grubiai aptašytų akmenų laiptai ir vėjų nugairintos, dažų nemačiusios, pašiurpusios durys. Jos niekad gerai neužsidarydavo. Žiemos pūgų metu įkūrūs sniego pirštai įžūliai skverbdavosi giliai į vidų. Niūrios laiptinės palubėje, skersvėjų nuolat siūbuojama, lingavo vieniša, musių apteršta lempelė. Vienintelis laiptinės langas, virš durų, metų metus nematęs šluostyklės, ar net šluotos, brūkštelėjimo, buvo neginčijama kryžiuočio karalystė. Jo plonų, gličių, tamprių ir stiprių gijų tinklas, neapdairioms aukoms buvo paskutinis jų žemiškos kelionės žingsnis. Jų griaučiais, sparneliais, susirangiusiais ūsais ir sustingusiomis kojelėmis buvo nuklota visa palangė, o kai kurios, dar pusgyvės, aukos beviltiškai spurdėdamos blaškėsi mirtinose painių spastų glamonėse. Kraugerys kryžiuotis pralaimėdavo labai retai. Po kiekvienos pergalės, pasisotinės ir išpampės, jis pasitraukdavo į voratinklio kampan ir gobšiomis žaižaruojančiomis, daugialypėmis akimis stebėdavo gudriai paspėstas pinkles,

nekantriai laukdamas sekančio tinklo tįmptelėjimo. Ir šypsodavosi, šypsodavosi, šypsodavosi.

Nesuskaitomų kojų numindžioti laiptai į apačią baigėsi beveik patamsyje. Po jais buvo priversta visokių trūnijančių sendaikčių, tarp kurių, jei tikėti mano gyventojais, šmižinėjo katės didumo plikauodegės, smailianosės žiurkės. Kartais iš tos pelėsiais pritvinkusios prieblandos pasigirsdavo šurpą keliantys garsai, ypač nakties metu. Žmonės sakydavo, kad tai valkataujančios, išbadėjusios katės, kurios neretai užklysdavo į šį sutemų užkampį pasimėgauti žiurkiena, bet kas išeidavo laimėtoju taip ir nepaaiškėdavo, nes narsa apsišarvavę žvairakiai katinai, pasišiaušusias uodegas pastatę, dažnai galvotrūkčiais sprukdavo laukan gailiai kniaukdami, gerokai apipešioti, aplamdyti ir ... alkani.

Kiemsargio būste, diena jau buvo prasidėjusi. Už durų girdėjosi indų barškėjimas. Kiemsargis ir jo žmona keldavosi anksti. Šį rytą, anksčiau už vyrą atsikėlusį, sargienė jau buvo bebaiigianti kepti plonus lietinius blynus didelėje, sunkioje keptuvėje kuria, prieš pildama tešla, ji gerai įtrindavo į skudurėlį įvyniotu lašinių gabalu. Nemaža blynų šūsnis jau pūpsėjo lėkštėje ant duonkepės prieždos. Pabaigusi blynus, ji atsinešė iš lentynos tamsiai įrudusią rūkytų lašinių paltį, atbrizino nemažą gabalą, su visa oda, stambiai ji supjaustė ir sukrėtė į keptuvę. Masinantis spirgančių lašinių kvapas greit pasklido kambaryje. Jis skverbėsi į šnerves, lyg tyčia erzindamas per naktį išalkusį skilvį. Šeimininkei besisukiojant apie krosnį, kiemsargis, apsiskutęs ir apsiprausęs, susišukavo praretėjusius plaukus, stropiai išrietė dar vešlius, bet metų šerkšno dosniai pasidabruotus ūsus ir, apvyniojęs kojas autais, užsi-tempė aulinius batus. Jis buvo stambokas, per šeštą dešimtį gerokai perkopęs, kiek palinkęs vyras, gyvenimo patirties išskaptuotu, judriu veidu, kuriame retkarčiais sužybčiodavo jaunatviškos liepsnelės.

Kambarys buvo labai kuklus, net vargas. Nedažytų pušinių lentų grindys prašėsi vandens ir šepetio. Pilkos sienos, pora lovų, du langai kurie žiemą visai užakdavo, stalas po langu, pora suolų, nuo lubų kyburiuojanti spingsulė, girgždančiomis durimis maža spinta, indauja, lentynos, vandens kibiras... Viename tamsiame kampe išdidižiai puikavosi aukštas, juoduose, mediniuose, įmantriai išpjaustytuose, apsitrynusiuose, aukso seniai netekusiuose, rė-

muose išpraustas veidrodis, pigiai įsigytas nusigyvenusio dvarininko turto varžytinėse. Nors viena stiklo kertė buvo išdaužta ir kambario drėgmė kėsinosi suniokoti jo likučius, vis dėlto tai buvo vienintelė šio nykaus kambario puošmena, primenanti kažkur, kažkada kažkieno išgyventus "senus, gerus laikus". Kitoje kambario pusėje stovėjo didelė plytų, molio ir akmenų duonkepė krosnis su priežda ir aukšta, aprūkusia, apsiniaukusia ir apsilupusia kakta. Žiemą tai buvo vienintelis šilumos šaltinis, kuris per naktį tiek išsekdavo, kad, ypač šaltais rytais, galėjai matyti savo kvapą. Šiltuose jos pamatų plyšiuose, tvirtai išpilietinę bruzdėjo tarakonai kurie, nakčiai atėjus, žvilgančiais būriais išsirengdavo į medžioklę. Krosnis, iš vakaro pakrauta sausomis duonmalkėmis, tarp kurių buvo prikaišiota smulkių prakurų, linksmai liepsnojo pridengta keturkampe skardos plokštė.

Buvo duonos kepimo metas. Besibaigiantis paskutinis kepalas buvo sužiedėjęs ir nelengvai duonriekio įveikiamas. Vienos lovos galvūgalyje, įtupdytas į kampan, stovėjo liepos ir ažuolo duonkubilis kuriame, iš vakaro sumaišyta, rūgo ruginės duonos tešla. Duonkubilį dengė sunkus medinis dangtis, ant kurio atsikėlusį kiemsargienė užmetė dar neatvėsusius patalus, kad nokstančiai duonelei būtų šilčiau. Stiprus raugo kvapas lengvai nustelbė visus kitus – žmoniškus ir ne žmoniškus – kvapus šioje skurdžioje buveinėje.

Pabaigus spirginti lašinius, kiemsargienė supylė taukus ir spirgučius į išdaužtu kraštu molinį dubenėlį, pastatė jį ant stalo, šalia padėjo garuojančius blynus ir abu susėdo pusryčiauti. Susisukę į tūtą karštą blyną, jie merkė jį į pageltusius taukus, bandydami į jį įsprausti kuo didesnę spirgą su trapia, traškia kiaulės oda. Valgė jie tylėdami, pačepėdami, pasikeisdami beždžiais, tik jiems suprantamais garsais, rūpestingai išsaugotais per ilgus bendro gyvenimo metus.

Papusryčiavęs, kiemsargis atsisėdo ant lovos, iš kelių kišenės išsitraukė iki blizgesio nučiupinėtą, minkštos, švelnios odos mašnelę (kurios netekęs labai gailėjosi kažkokioje ganykloje atrajojantis, jaučiu tapęs bulius) rupiai supjaustyto tabako, tvirtai nykščiu spausdamas prikimšo apsvilusią, su nukramtytu kandikliu pypkę ir, žiebtuvėliu ją uždegęs, patenkintas papsėjo, leisdamas į palubę melsvų dūmų kamuolius. Kiek pasėdėjęs jis užsivilkė skrandą, užsimovė kepurę, iš kampo pasiėmė beržinę šluotą ir žengė pro duris į besibaigiantį rudenį šluoti šalnos paaukuotų, miesto sodo takus nuklojusių lapų,



Šieno grėbėjos.

Magdalenos Stankūnienės medžio raižinys

valyti šaligatvių ir surankioti sustingusius, o kartais dar garuojančius, arklio obuolius begėdiškai besiraičiojančius pagrindinė miesto aikštėj, visiškai nesisiderinančius su rimtu miesto įvaizdžiu. Žiemą, žinoma, dar prisidėdavo ir sniego valymas ir smėlio ar pelenų barstymas. Šias pareigas jis visada atlikdavo be priekaištų.

Pasilikus viena, kiemsarginė nuvalė stalą, padėjo į spintelę nesuvalgytus blynus ir stingstančius taukus, skarele tvirtai apsirišo galvą stengdamasi paslėpti neklusnius žilstelėjusius plaukus, aukštai pasiraitojo drobinių marškinių rankoves, susiveržė prijuostę ir ėmėsi jai gyvenimo skirtų apeigų. Ji buvo prie šešiasdešimties priartėjusi moteriškė, tvirta, apkūnaus, bet stangraus sudėjimo, sunkių lauko darbų užgrūdintų, nemiesčioniškų rankų, kiek pablukusių, jaunystėje dangaus žydryne skaisčiai žydėjusių akių, kuriose vis dar tvinkčiojo atkaklumo žiežirbos. Jos sunkios, pernokusios krūtys, vos beišitenkančios talpiuose marškiniuose, nevaržomos jokio kito moteriško apdaro, tiksliai pamėgdžiojo kiekvieną jos kūno judesį. Anksti ištekęjus, jomis ji išmaitino keturis vaikus: trys sūnūs atsirado tuoj, viens po kito, o duktės susilaukė netikėtai, daug vėliau, būdama tikra, kad šeima jau buvo užbaigta. Tai buvo staigmena. Bet jaunos motinystės įdiegti įgūdžiai dar nebuvo užgesę. Ji džiaugėsi turėdama šeimoje kitą moterį. Labai džiaugėsi ja ir tėvas, paslapčiomis didžiudamasis savo vyriškumu, tikėdamasis švelnės-nės globos ir paguodos senatvėje. Bet vaikai išėjo savo keliais ir jie turėjo pasitenkinti vienas kito artumu. Su tuo jie buvo susitaikę. Atsiradusius

skirtumus, o jų pasitaikydavo nemaža, spresdavo taikiu būdu, nesivaržydami atvirai ir įtikinamai išsakyti juos kamuojančias mintis. Jie niekad neužmiršdavo pasidalinti praeitos nakties sapnais, stengdamiesi atspėti juose slypinčias ateities užuominas, nors jos labai retai teišsipildydavo. O sapnuodavo jie dažnai.

Išėmus iš spintelės mėsmaį, sargienė priveržė ją prie stalo ir sumalė keletą iš vakaro išvirtų nuluptų bulvių. Tada ji nudengė duonkubilį, nukėlė dangtį, kyštelėjo pirštą į tešlą ir jį lyžtelėjo. Paragavusi, ji sukrėtė į saldžiarūgštę tešlą bulves, kad duona nebūtų per sausa, kartu įberdama ir didelį žiupsnį rupios druskos. Tada atitempė nuo stalo platų suolą, pastatė jį vidury kambario prieš krosnį ir užkėlus ant jo sunkų duonkubilį, lyg kažką prisiminus, švelniai perbraukė ranka jo apskretusius kraštus. Tą mergautinį duonkubilį jai buvo padaręs kaimo stalius. Jame ji užmaišė savo pirmąją duoną, pirma paėmus motinos raugo ir juo gerai įtrynus naują duonkubilio medį. Jos pirmas bandymas buvo sėkmingas. Šeimynos nuomone, ji jau galėjo tekėti. Taip ir atsitiko... O buvo ji dar labai jauna. Tokios ir panašios, praicitės duris praveriančios, mintys ją užplūsdavo kiekvieną kartą atliekant šias svarbias, motinos jai patikėtas pareigas...

Dar kartą pasitikrinus virš alkūnių atsmauktas rankoves ir skarelę, ji persižegnojo ir kibo į darbą, giliai įsmeigdama tvirtai kumščiais sugniaužtas rankas į lipnią tešlą kuri griežtai priešinosi tokiai nuožmiai prievartai... Pradžioje tai buvo tikra rungtis. Kiekviena pusė tempė į save, jokių būdu nenorėdama

(Nukelta į 10 psl.)



Iš ciklo “Mitai”. (Laima)
Magdalena Stankūnienė

(Atkelta iš 9 psl.)
PAGRANDUKAS...

pasiduoti. Tačiau tešla aplipusiose sargienės rankose glūdėjo neišvengiama pergalė. Pamažu, pamažu, bekumščiuojama klampi tešla pradėjo atlyžti, pasiduodama minkytojos valiai, sušvelnėdama, atsisakydama lipnumo, netgi pradėdama blizgėti. Minklė privalėjo būti kietoka, kad kepalai krosnyje neištižtų. Nors truko ilgai, labai svarbi šio darbo dalis buvo baigta. Virš tešlos ilgai palinkusi, sargienė lėtai atsitiesė, giliai atsikvėpė, uždengė duonkubilį dangčiu, kad tešla pailsėtų ir, apsiplovus tešluotas rankas, atkėlė nuo krosnies angos skardinį dangtį...

Krosnis jau buvo išsikūrenusi. Ant jos aslos išsiskleidę, troškinančiu karščiu žėravo anglys. Iškėlus prieždos viryklės žiedus, kiemsargienė, pasiėmusi suslėgtą pušinę, sušlavė anglis į viryklę, stropiai išvalė krosnį ir vėl uždengė jos angą kad per daug neatauštų. Nuo kaktos jai ritosi prakaito lašai. Gaišti nebuvo laiko. Iš kampo atsinešus ploną, ilgakotę ližę, ją gerai nušluostė ir paguldė ant kito suolo šalia duonkubilio. Iš maišelio pasisėmus saują rupių miltų, ližę gerai apibarstė ir apklojo dideliais geltonais gyslotais klevo lapais, kiemsargio surankiotais miesto sode kaip tik šiam tikslui. Kartais ji naudodavo apvytintus kopūstlapius, o vasarą kvapnius, iš liūno išrautus, žalius rausvomis šaknimis, stambiai suka-

potus ajerus, kuriais pakvėpdavo visa duona.

Iškabinusi iš duonkubilio didelį tešlos gabalą, atsargiai nuleido jį ant ližės ir pamirkiusi rankas vandens dubenėlyje pradėjo glaistyti rusvai pilką tešlą kol ji, taip pamaloninta, pradėdavo žvilgėti. Ji ne tik glaistė, bet įgudusiomis rankomis tiesiog švelniai glamonėjo, tol kol kresnas tešlos gumulas pavirsdavo tikru kepalu. Kepalus sargienė stengėsi padaryti kuo aukštesnius, kad būtų daugiau minkštimo ir mažiau plutos, pirštais įspausdama šonuose gilius įdubimus, kad kepdamas kepalas mažiau trūkinėtų. Kiekvieną nuglostytą kepalą raumeningomis, patyrusiomis rankomis ji mikliai pašaudavo į duonkepę. Nuo miltuotos ližės ant krosnies pado jie nuslysdavo lengvai. Šį kartą išėjo keturi kepalai. Į pirmąjį kepalą delno briauna įspaudus kryžiu, ji sušnabždėjo maldelę. Pašovus visus keturis kepalus, kiemsarginė rūpestingai išgramdė duonkubilį, kuriame dar buvo likę kiek tešlos ir iš jos sulipdė bandelės dydžio kepaliuką – pagranduką kuris pilnai išsiteko ant vieno nemažo klevo lapo. Šį kepaliuką ji glaistė kažkaip meiliau, rūpestingiau, atidžiau nei kitus, beveik motiniškai. Pabaigus jį gerai apžiūrėjo savo paskutinį kūrinį ir jos veidu perbėgo ūkanotą praeitį primenantį šypsena. Ji lengvai atsiduso. Didelėje duonkepėje dar buvo likę vietos. Pasiėmus apsvilusias puodšakes, į krosnies kampą ji dar įkėlė didelį, aprūkusį, iš vakaro paruoštą puodą su neseniai užraugtais kopūstais, juose paskandintu dideliu rūkyto kumpio gabalu, kartu su neluptomis bulvėmis, sandariai užvožtą sunkiu dangčiu. Krosnies angą uždengė įkaitusios skardos plokšte, ją tvirtai priremdama aprūpėjusia plyta.

Didelis darbas artėjo prie pabaigos. Sargienė pastatė ližę, pušinę ir puodšakes į kampą.

Apvertus duonkubilį, kad per daug neišdžiūtų, įspraudė jį gale lovos, įprastoje vietoje, kad jos ilgus metus rūpestingai išsaugotas, jai vienai tepriklausantis, jos jaunystės dienų raugas nesugestų ir vėl prisikeltų naujam gyvenimui. Tai buvo jos atsakomybė, kuria ji didžiavosi ir iki šiol nebuvo jos niekam kitam patikėjusi.

Kiemsargis dar nebuvo grįžęs. Ji gerai nusiplovė rankas, pristūmė suolus prie stalo, sušlavė ant grindų nubyrėjusius miltus, susiėškojo seną, suskilusios, išdžiūvusios odos viršeliais ir nučiupinėtais apibrizguisiais lapais (tarp kurių ilsėjosi keletas seniai savo spalvas pamiršusių žiedų) maldaknygę, atsisėdo ant lovos krašto, pasidėjo maldaknygę ant kelių, pasilenkė virš jos ir, krutindama lūpas, pradėjo pusbalsiu skaityti, karts nuo karto pamaldžiai akis pakeldama į viršų. Šios valandos, naujos duonos belaukiant, jai buvo šventos ir ji visada jas skirdavo maldai. Tai buvo dar jaunystėje įsisavintas įprotis kurio ji nenorėjo ir negalėjo atsakyti.

Ji ir nepajuto kaip, maldos žodžius bešnibždėdama, snūstelėjo ir maldaknygę nejučiomis išsprūdo jai iš rankų. Iš saldaus snaudulio ją pabudino sunkūs žingsniai laiptinėje. Duryš prasiėmė ir į vidų įžengė kiemsargis, rudens vėsumos įraudintais veidais, vėjo kiek sutaršytais ūsais. Jis buvo geroj nuotaikoj, kuri dar pagerėjo užuodus gomurį nuodėmingai gundantį kepančios duonos, šuntančių kopūstų ir rūkyto kumpio kvapą. Tai žadėjo daug. Pasiteiravęs kaip viskas eina ir gavęs trumpą, bet teigiamą atsakymą, jis nusiėmė kepurę, užmetė skrandą ant kabyklos, atsisėdo ant suolo, nusimovė šleivai nunešiotais kulnais batus, nusivyniojo sudrėkusius autus ir įsispyrė į gerai jo kojas pažįstančias šliures. Ir jam buvo metas atsipūsti. Vėl prisikimšo pypkę, uždegė ją iš viryklės vikriai išsiviliota žarija, išskrandos kišenės išsitraukė

miesto sode rastą suglamžytą vakarykštį laikraštį, pasitiesęs jį ant stalo gerai išlygino ir pradėjo tyliai skaityti, vienur marmelėdamas sau kažką panosė, kitur netikėtai sukikendamas. Sargienė, pripratus prie šių, seniai kasdienybę tapusių, keistenybių, tik numojo ranka ir, kažką bambėdama, ta pačia ranka bandė išsklaidyti tirštėjančius pypkės dūmus. Jos pastangos buvo bergždžios, nes kiemsargis į žmonos niurnėjimą nekreipdavo dėmesio.

Nuo duonos pašovimo į duonkepę buvo praėję trys valandos. Sargienė nukėlė skardinį dangtį nuo krosnies angos, užsidegė balaną ir įkišo ją į aptemusią krosnį. Kepalai buvo gražiai parudavę, kiek pašiorpę ir susitraukę. Po pirmuoju, kryžiumi pažymėtu, kepalu ji pakišo ližę, atsargiai ištraukė jį iš krosnies ir pagarbiai nustūmė nuo ližės ant stalo po langu, kuo toliau nuo durų, prie ten nuolat gulinčio iš seno dalgio padaryto, atšipusiomis ašmenimis duonriekio. Prie karščio pripratusiomis rankomis apvertus kepalą, surambėjusiu krumpliu pabeldė į jo padą. Skambėjo gerai. Duona buvo iškepusi. Išėmusi kitus kepalus ir pagranduką, išrikiavo juos ant suolo kad atvestų. Puodšakėmis ištraukus puodą su kopūstais, pastatė jį ant prieždos ir nuvožė dangtį. Kambarį vėl užtvindė rūkyto kumpio kvapas. Pastačius ližę ir puodšakes į kampą, sargienė pradėjo atsargiai nulupinėti trupančius klevo lapus nuo apgruzdusių kepalų. Gyslotų lapų įspaudai ryškiai atspindėjo kietuose kepalų paduose. Nulupusi parudusius lapus, išdėstė kepalus ant lentynos, uždengė švariu, senu, suminkštėjusiu rankšluosčiu, o pagranduką padėjo šalia kryžiumi paženklinto kepalo ant stalo.

Atėjo laikas pietauti. Kiemsargis atsisėdo prie stalo. Paėmus iš indaujos dvi gilias sriubos lėkštes, kurių dugne kadaise

žydėjo nežemiškos, dabar jau nuvytusios gėlės, kiemsarginė iš garuojančio puodo pasėmė du didelius samčius šaukštu nepramušamu taukų sluoksniu padengtų suglebusių tirštų kopūstų, padalino troškingą kumpį į dvi dalis, sudėjo viską į lėkštes, dar pridėjo po bulvę ir padėjo ant stalo. Tokią gausią ir kvapnią Dievo dovaną pamačiusios, kiemsargio akys sužibo. Nors dar neragavęs, gomuryje jis jau jautė besiartinančio malonumo skonį ir juo iš anksto mėgavosi. Rankas į prijuostę nusišluosčius, prie stalo prisėdo ir žmona. Persižegnoję abu pradėjo valgyti.

Valgė jie lėtai, neskubėdami, gardžiudamiesi kiekvienu kąsniu, ilgai kramtydami, lyg norėdami pratęsti šį kasdienišką, bet kartu ir nekasdienišką, malonumą. Kiemsargis net ir ūsus timpelėjo kiek į viršų, kad į juos neįsiveltų minkštos kopūstų sruogos. Besidžiaugdamas skanėstais jis užsisvajėjo. Abu valgė tylėdami. Kalba būtų buvęs tik bereikalingas juos apgaubusios nuotaikos šiurkštus sudrumstimas. Iš jį paviliojusių svajų kiemsargį pažadino žmona. Patapšnojus per ranką, parodė į dar šiltą pagranduką ir linktelėjo galva. Jis suprato. Didelėm, grublėtom, randuotom rankom paėmęs kepalėlį, perlaužė jį per pusę. Pažvelgęs į tamsiai rudą, rupų, gerai iškepusį minkštumą, šypsodamasis, kiemsargis ištiesė ranką žmonai. Jo šypsenoje buvo kažkas labai jaunatviško, šelmiško, net gundančio. Siekdama pagranduko, sargienė nedrąsiai žvilgterėjo vyrui į akis ir, atspėjusi jose tūnančią mintį, priekaištingai, bet atlaidžiai, šyptelėjo. Ir jos atmintyje jaunystės aidai dar nebuvo nutilę. Ji staiga pajuto didelį dėkingumą vyrui pažadinusiam tuos, dar neatvėsusius, jausmus. Jos lėtai stalu slystanti ranka lengvai susirado suaižėjusius kiemsargio pirštų galus ir juos tvirtai spustelėjo. Jie kalbėjosi tik akimis. Žodžiams čia nebuvo vietos.

“LIETUVIŲ TAUTOS – LIETUVIŲ KALBOS LIKIMAS”

Dr. Algimantas Liekis

VIII.

Rusų šovinistams, nacionalistams dar labiau sustiprinti rusifikavimą proga atsirado Rusijos kariuomenei užgniaužus 1863 m. lietuvių ir lenkų ginkluotą sukilimą, šimtus jo dalyvių nužudžius, uždarius į kalėjimus, ištrėmus į Sibirą.

Tą nepaprastai žiaurų susidorojimą su laisvės siekusiais lietuviais, gudais, lenkais irgi sveikino nemaža dalis žymiausiųjų Rusijos mokslininkų, ra-

šytojų, kultūros ir visuomenės veikėjų, jų organizacijų. Daugelis jų skelbė, kad sukilimas buvęs lemiamas kovos tarp rusiškosios stačiatikybės ir Romos lotyniškosios katalikybės etapas. Ir sukilimo įveikimas – tai rusiškumo pergalė. Tad ir tarp žymiausių rusų mokslo, kultūros veikėjų tik visuotinio pritarimo susilaukė sukilimo malšintojo generolo Muravjovo, lietuvių vadinto "koriko",

žiauriausiasis susidorojimas su sukilėliais – korimai, sušaudymai, kankinimai, trėmimai į Sibirą ir pradėtas ypač nuožmus rusinimas.

M. Muravjovo darbus tęsė jo sekėjai — generolas C. Kaufmanas (Kaufman) ir kiti. Rusų šovinizmą, nacionalizmą kurstė, skatino Rusijos valdovai. Pavyzdžiui, Aleksandras III 1881 m. balandžio 25 d. pareiškė: "Mes negalime turėti jokios kitos politikos kaip tą, kuri yra grynai rusiška ir nacionalinė; tai yra vienintelė politika, kurią mes galime ir turime vykdyti."

Rusiškas šovinizmas visu agresyvumu reiškėsi ir buvo skatinamas paskutinio Rusijos

caro Nikolajaus II laikais (1894–1917 m.) persekiojant lietuvius ir kitas tautines mažumas, ypač išpažinusias katalikybę.

Vienas valdovas – caras, viena religija – stačiatikių, viena kalba – rusų, tokios nuostatos nuo XVI a. laikėsi Rusijos valdovai. Ypač inteligentijoje skatintos mintys apie mesijišką Rusijos paskirtį: sujungti į vieną valstybę ne tik slavų, bet ir baltų, suomių ir kitas tautas, jas surusinti, paversti stačiatikėmis. O Katalikų Bažnyčia lietuviškose gubernijose buvo ne tik priešiška stačiatikybei, bet ir kaip savotiška lenkiškos kultūros puoselėtoja, sulen-

kėjusios bajorijos atrama. Katalikybė ir lenkybė daugeliui rusų valdininkų atrodė neatskiriami ir lenkiškosios propagandos prieš rusus ir sukilimų kursty-mo židiniai.

Kad būtų surusinti lietuviškai kalbantys, pirma, reikėjo juos priversti atsakyti katalikybės ir pereiti į stačiatikybę. Dėl to okupantams buvo būtina įveikti Katalikų Bažnyčią, valdomą ne iš Petrapilio, o popiežiaus — iš Romos. Kita vertus, ir sulenkėję kunigai ėmė suvokti, kad jų pačių likimas labai priklausys ne tiek nuo lenkiškumo išsaugojimo, o nuo to, ar lietuviai valstiečiai išliks lietuviai. (Bus daugiau)



RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 28-29 dienomis rengiama dailininkės Nijolės Palubinskienės paroda ir Aldonos Stempužienės CD “Pasakų sakalas” pristatymas Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos auditorijoje.

LAPKRIČIO 12 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

“PAGALBOS LIETUVAI” DIREKTORIŲ TARYBOS VEIKLA

II.

Nakvynės namuose kasdien gali pernaktoti, įsimaudyti, išsiskalbti ir išsidžiovinti rūbus. Socialiniai darbuotojai padeda sutvarkyti dokumentus, įsidarbinti, atstatyti ryšius su artimaisiais, kaupia informaciją. Reikalui esant nakvynė ir globos namai teikia materialinę paramą rūbais, vaistais, asmens higienos reikmenimis, asmenims neturintiems pragyvenimo šaltinių išduodami maitinimo talonai į Betanijos valgyklą arba į Motinos Teresės seserų valgyklą, kur kasdien maitinam apie 125 asmenų. Žmonės kurie neturi gyvenamosios vietos gali apsigyventi nakvynės namuose. Praėjusį metą buvo nusiųsta 7,500 JAV dol. paremti šią programą. Iš tų aukų, 2,000 dol. buvo paskirta gyvenantiems nakvynėj Velykų pusryčiams ir pietums.

Ketvirtoji programa, kurią “Pagalba Lietuvai” remia yra Vilniaus arkivyskupijos Amatų centras. Nuo 2001 m. centras veikia. Lankosi ir apsigyvena 18 mokiniai: paaugliai, vaikai iš daugiavaikių šeimų, vaikai su fizine ar protine negalia ir keli suaugę žmonės mokosi įvairius amatus. Veikia restauravimo dirbtuvės. Centras siūlo daug programų: vitražo gaminiai ir restauravimas, rūbų modeliavimas, siuvimas, rankdarbiai, metalo meniniu darbinu restauravimas, sieninė tapyba ir restauravimas, medžio drožybos, baldų restauravimas. Pereitą metą buvo skirta ir nusiųsta 7,500 JAV dol. paremti programą.

“Pagalba Lietuvai” buvo laiminga gauti aukų iš dvejų palikimų – 3,000 dol. iš a.a.dr. Aldonos Rudis iš Floridos ir 5,000 dol. iš a.a. Vlado Jomanto iš Redford, Michigan. Taip pat praeitą metą, V. Wintersberger iš Brookfield, Wisconsin, pirmą

kart susipažino apie Lietuvos Vyčius ir “Pagalba Lietuvai” per LV tinklapį (www.knightsoflithuania.com) ir prisirašė prie organizacijos ir parėmė savo dosnia auka – 5,000 dol. skirta Telšių seminarijai. Šis padalinys taip pat remia Šv. Klaros mirštančiųjų globos namus (hospice) Utenoj kur programai vadovauja ir misiją tęsia seselės prancišketės Dolorita Butkus ir Michele Garas. Šiais metais buvo nusiųsta 1,000 dol. globos namams reikmenims paremti. Šv. Klaros mirštančiųjų globos namai šiemet atšvęs savo dešimtmetį. Telšių seminarijai iš viso buvo paskirta 9,000 dol. paremti studijuojančius klierikus. Betanijos sriubos virtuvėj buvo paaukota 2,000 dol. atsilankiusiems pamaitinti Velykų pusryčius ir pietus.

“Pagalba Lietuvai” turi keturias programas: humanitarinis fondas, Šv. Juozapo seminarijos fondas, Gailestingos Motinos Teresės nakvynės ir globos namai, bei Vilniaus amatų mokyklos įrangų finansavimas. Rėmėjai galės pasirinkti kokį projektą norės paremti. Iš viso, per 2005-2006 metus buvo išdalinta 41,710 dol. toms programoms ir įvairiems projektams. Tik su visų dosnių nuolatinių rėmėjų galime paremti ir tęsti “Pagalba Lietuvai” misiją – padėti mūsų vargstantiems broliams ir sesėms Lietuvoje. “Pagalba Lietuvai” gyvuos kol padalinys bus reikalingas ir naudingas Lietuvai.

2006-2007 m. “Pagalba Lietuvai” direktorių tarybą sudaro: vadovas – Robert S. Boris, vadovo asistentė – Regina Juškaitė – Švobienė, valdybos dvasios vadas – garbės narys prelatas dr. kun. Juozas Anderlonis, LV Centro valdybos pir-



DIRVAI AUKOJO

L.Kazlauskas, Trail Creek IN	100
Anoniminis, Euclid, OH	100
O.Adomaitis, Sunny Hills, FL	80
K.Phillips, Strongsville, OH	54
M.Pautienis, W. Barnstable, MA .	50
C.Satkas, Kirtland, OH	50
Kun. J. Bacevičius, Clev., OH	45
J.Leonikas, St. Pete., Bch FL	45
H.Macijauskas, Mayfield, OH	45
G.Kenter, Danbury, CT	45
B.Kozica, Daytona Bch., FL	45
A.A.Muliolis, Euclid, OH	30
J.Šulaitis, St. Petersburg, FL	30
J.Gudėnas, Euclid, OH	25
R.Vodopalas, Highland Hts OH ...	25
G.Breichmanas, Dundas, CAN.	25
J.Gutauskienė, St. Pete., FL.	22
P.Buchas, Oak Lawn, IL	22
L.Dubray, Portage, MI	20
A.Sandargas, Clermont, FL	20
B.Taoras, St. Petersburg, FL	20
A.Skridulis, Daytona Bch. FL	20
L.Petronis, Dearborn, MI	11
S.Juozapaitis, Euclid, OH	10
A.Varnelis, Dowagiac, MI	10
A.Kižys, Cleveland, OH	10
E.Dovydaitis, Los Angeles, CA ...	10
J.Jurkūnas, St. Petersburg FL	10
K.Biliūnas, Willowick, OH	5
P.Matekūnas, Richmond H. NY	5
W.Židžiūnas, Bethlehem, PA	5
H.Armanas, Ellicott City, MD	2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame



mininkė – Elena Nakrosis, ir nariai: Marytė Abbott, Anthony Alexander, Anne T. Baronas, Len Kapochus, Robert A. Martin, Jr., Frank Petrauskas, ir Michael Shea.

2006-2007 m. “Pagalba Lietuvai” valdyba buvo direktorių patvirtinta. Ją sudaro: dvasios vadas – kun. J. Walter Stanievich, pirmininkė - Regina Juškaitė-Švobienė, pirmininkas emeritus - Robert S. Boris, vicepirmininkas - Michael Shea, vicepirmininkas teisiniais reikalais – Saulius Kuprys, sekretorė/iždininkė – Theresa Stasiulaitis Shea, korespondencijos sekretorius – William Zager, patikėtiniai – Merri ir Lawrence Hofner, ir tvarkdarė – Patricia Zyren.

Posėdis baigtas malda. Sekantis direktorių tarybos posėdis vyks 2007 m., Dayton, OH, per Lietuvos Vyčių metinį suvažiavimą/seimą.

Regina Juškaitė – Švobienė,
“Pagalba Lietuvai” pirmininkė

Dipl. teisininkas KAZYS JANUTA 1912 - 2006



PADĖKA

Diplomuotas teisininkas ir ilgametis spaudos bendradarbis, tarnavęs Lietuvos kariuomenėje, Kazys Januta gimė 1912 m. vasario 14 d. Ylakiuose. Mirė 2006 m. rugpjūčio 15 d., San Francisco. Gyveno 47 metus Los Angeles, prieš tai 10 metų - Čikagoje. Nors sirgo sunkiai, tačiau iki paskutinės dienos Kazio protas buvo žvalus ir savo gerą ūpą neprarado. Mirė savo namuose, ramiai, be skausmo, savo šeimos narių tarpe. Jo pageidavimu palaikai bus palaidoti Lietuvoje, Ylakių Šv. Roko kapinėse, netoli bažnyčios, kurioje Kazys buvo krikštytas ir kurioje jaunystėje tarnavo mišioms.

2006 m. rugpjūčio 19 d., įvyko gedulingos pamaldos Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. Parapijos salėje vyko pagerbimas su atsisveikinimo žodžiais.

Ypatingai dėkojame Šv. Kazimiero parapijos klebonui Stanislovui Anužiui, kuris atkalbėjo rožinį ir atlaikė šv. Mišias, ir kuris prieš savaitę įveikęs 400 mylių (600 kilometrų) atstumą atvyko į mūsų namus suteikti Kaziui paskutinį sakramentą.

Dėkui visiems už Kazio pagerbimą, už atsisveikinimo žodžius ir už užsakytas mišias. Dėkui visiems žodžiu ir laiškais pareiškusiems užuojautą. Ypatingas dėkui Amandui ir Veronikai Ragauskams, Birutei ir Steve Pociūnams, kurie savaitę prieš Kazio mirtį atvažiavo nepabūgę tolimos kelionės, dar paskutinį kartą su Kaziu pasikalbėti ir jį pradžiuginti, ir kurie patys dar kartą pasigėrėjo, kad ir liūdnoje aplinkybėje, Kazio žodžiais, anekdotais ir linksma dvasia. Dėkui Jovitai Stanišauskienei, kuri taip rūpestingai Kazį prižiūrėjo praėjusį pusmetį mūsų namuose.

Dėkui solistams Rimtautui Dabšiui, Janinai Čekanauskienei, Stasei Pautienienei, vargonininkui Viktorui Raliui ir chorui už atliktas giesmes.

Ypatingai dėkojame Ragauskų šeimai – Amandui ir Veronikai už organizuotą ir pravestą atsisveikinimo ir pagerbimo programą, Daliai - už valgių paruošimą giminėms, draugams, ir kaimynams, kurių beveik šimtas buvo atvykę pagerbti ir atsisveikinti su Kaziu. Didelis ačiū Amandui Ragauskui už parodytą, prieš keletą metų darytą, filmą “Kazio Janutos ir Lietuvos mokslininkės Dalios Striogaitės pasikalbėjimas.”

Taip pat dėkui Kazio anūkėms: Dainai, kuri padėjo Kazį prižiūrėti paskutines dvi savaites, Viltutei, kuri paruošė ir išspausdino su fotografijomis atsiminimo korteles ir knygutę, Marceli - kuri pagelbėjo paruošti ir elektroniniu paštu išsiuntinėti mirties pranešimus Amerikoje ir Lietuvoje, choristei Andreai, kuri paskutiniomis dienomis džiugino Kazį dainuodama ir pianinu akompanuodama iš Kazio mėgiamos operos “Carmen” mažiausiai Orintai, kuri ligi paskutinės dienos džiugindavo savo gyva energija ir grodama pianinu vaikiškas melodijas savo mylimam tėvukui.

Liūdintis sūnus Donatas su šeima

PRENUMERUOKITE DIRVA



METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

SPORTO ŽINIOS

JAUNUČIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS TORONTE

2006 metų ŠALFASS-gos Jaunučių krepšinio pirmenybės vykdė Toronto PPSK "Aušra", 2006m. gegužės 27-28 dienomis, Toronto, Ont., Kanadoje. Varžybos praėjo sėkmingai vadovaujant Larry Hurst su gausiu būriu talkininkų.

Pirmenybėse dalyvavo 38 komandos: 15 berniukų, 11 mergaičių ir 12 mišrių. Atstovaujami buvo 7 klubai su šiais komandų skaičiais: Čikagos ASK Lituanica – 11, Toronto Aušra – 10, Clevelando Žaibas – 5,5, Detroito Kovas – 4,5, Hamiltono Kovas – 4, Mississauga Anapolis – 2 ir Toronto Lietuvių Sporto Klubas – 1.

Toliau pateikiame 4-rių vietų laimėtojus kiekvienoje klasėje, skliausteliuose pažymint kiekvienos klasės komandų skaičių:

Berniukų B – 1990-91 metų gimimo (4): 1) Toronto Aušra, 2) Hamiltono Kovas, 3) Detroito Kovas/Clevelando Žaibas, 4) Čikagos Lituanica.

Mergaičių B – (4): 1) Čikagos Lituanica, 2) Detroito Kovas, 3) Toronto Aušra, 4) Cleve-



Dalis trenerių per 2006 m. įvykusio sporto turnyro Toronte. Iš kairės: A. Venclauskas, B. Matikas, V. Tatarūnas, P. Motiejūnas, A. Sušinskas, C. Yanosko, R. Širvinskas, P. Titas ir E. Kižys.

lando Žaibas.

Berniukų C – 1992-93 m. (7): 1) Hamiltono Kovas, 2) Čikagos Lituanica 1, 3) Toronto Aušra B, 4) Čikagos Lituanica 2.

Mergaičių C – (3): 1) Čikagos Lituanica, 2) Toronto Aušra, 3) Clevelando Žaibas.

Berniukų D – 1994-95 m. (4): 1) Toronto Aušra, 2) Detroito Kovas, 3) Čikagos Lituanica, 4) Hamiltono Kovas.

Mergaičių D – (4): 1) Čika-

gos Lituanica, 2) Mississauga Anapolis, 3) Clevelando Žaibas, 4) Toronto Aušra.

Jaunučių E – 1996-97 m. (6): 1) Čikagos Lituanica 1, 2) Toronto LSK, 3) Toronto Aušra B, 4) Clevelando Žaibas.

Jaunučių F "Molekulių" – 1998 m., gim. ir jaunesnių (6): 1) Mississauga Anapolis, 2) Clevelando Žaibas, 3) Detroito Kovas, 4) Čikagos Lituanica 2.

ŠALFASS in.

ŠALFASS-gos VARŽYBINIS KALENDORIUS – II DALIS

Pateikiame 2006 metų ŠALFASS-gos varžybų kalendoriaus II-ją dalį, apimančią įvykius nuo 2006 m. liepos 1 d. iki gruodžio 31 d. Kalendorius apima tik metines ŠALFASS pirmenybes bei kitokias platesnės apimties varžybas. Kiekvienų varžybų platesnės informacijos bus skelbiamos atskirai. Kalendoriaus pakeitimai bei papildymai bus nuolatos skelbiami.

Š. Amerikos lietuvių lauko teniso pirmenybės ir Čikagos lietuvių teniso klubo kvietinis turnyras įvyks 2006 m. rugpjūčio 25-27 dienomis, Oak Lawn, IL. (Čikagos priemiestis). Informuoja: Vytas Balčiūnas, 128 South Stone Ave., LaGrange, IL 60525, USA. Tel: 708-288-4531; Fax: 708-354-9020; E-mail: vytas404@yahoo.com

21-sis Š. Amerikos lietuvių kvietinis softbolo turnyras įvyks 2006 m. rugpjūčio 26-27 dienomis, Wasaga Beach, Ont., Kanadoje. Tai yra "Co-ed" (mišrių komandų) tipo turnyras. Informuoja: Sonia Houle, 498 Glenlake Ave. Toronto, ON M6P 1H1, Canada. Tel: 416-762-0636. E-mail:

sonia@baseballweekend.ca

Š. Amerikos lietuvių individualinės ir komandinės golfo pirmenybės rengia Toronto Lietuvių golfo klubas, 2006 m. rugsėjo 2 ir 3 dienomis, Royal Ontario Golf Club, 6378 Trafalgar Rd., Hornby (Milton) Ont., Canada. Registracija: Darius Marijošius, išdininkas, 75 King St. East # 506, Mississauga, ON

L5A 4G5, Canada. E-mail:

dmarijosius@rogers.com

Informuoja: Jim Pike, turnyro vadovas, E-mail:

ripike@sympatico.ca

Š. Amerikos baltiečių stendinio (skrendančių taikinių – "Trap") šaudymo pirmenybės rengia Kanados latviai, 2006 rugsėjo 9 d., šeštadienį, latvių šaudykloje "Berzaine" (netoli Hamiltono, Ont.), Kanadoje. Lietuvius informuoja: Kazimieras Deksnys, ŠALFASS sportinio šaudymo vadovas, 1257 Royal Dr., Burlington, ON L7P 2G2, Canada. Tel ir Fax: 905-332-6006. E-mail:

kdeksnys@cogeco.ca

Los Angeles LSK "Banga" ir LA LB-nė kviečia į I-ji vyrų krepšinio kvietinį turnyrą, kuris vyks "LA lietuvių dienų" metu, rugsėjo 29-30 d., Los Angeles, CA. Informuoja: BANGA, 1922 Calafia Street, Glendale, CA 91208. Tel: 310-908-8630. E-mail:

info@LosAngelesLB.com

arba info@LALithuanians.com

Interneto svetainė:

LALithuanians.com

Š. Amerikos baltiečių plaukimo pirmenybės įvyks 2006 m. spalio 28 d., šeštadienį, 3:00 val. p.p., McMurchy Pool (25 m), Brampton, Ont., Kanadoje. Varžybos vyks vyrų, moterų, senjorų ir visose jaunimo ir vaikų klasėse. Lietuvius informuoja: Mrs. Catherine Jotautas, 35 Cumberland Dr., Brampton, ON L6V 1W5, Canada. Tel: 905-457-7664. Fax: 905-457-5932. E-

mail: caromire@sympatico.ca Papildomas ryšys: Algirdas Bielskus (žiūrėk ankščiau). Lietuvių metrinų nuotolių pirmenybės bus išvestos iš baltiečių.

2006 metų metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks lapkričio 18 d., šeštadienį, 11:00 val. ryto, Clevelando lietuvių namuose, 877 East 185th Street, Cleveland, Ohio, USA.

Visų varžybų reikalais galima kreiptis ir į Algirdą Bielskų, ŠALFASS gen. sekr.

ŠALFASS-gos centro valdyba

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service



481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

* Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire Hall

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 260th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com

www.LyndhurstOhioHomes.com

www.Euclid-Homes.com

www.Richmond-Heights-Homes.com

www.MayfieldHomes.net

www.Pepper-Pike-Homes.com

www.SouthEuclidHomes.com

www.Beachwood-Ohio-Homes.com

www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.

Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON

Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.

William J. Jakubs Jr.

Kenneth Schmidt

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje. Didelė alkūnė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)